

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Kovas — March 29, 1967

Nr. 36

ILIUSTRUOTOS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PO GUAMO SUSITIKIMO

VISUOTINAI TIKIMA, KAD TAI BUS PRADŽIA
ENERGINGESNIŲ PASTANGŲ KARO LAIMĖ-
JIMUI, NORS PATS PREZIDENTAS IR LINKS-
NIAVO TAIKOS ŽODĮ — KLIČTYS LAIMĖJI-
MUI IR TAIKAI NAMŲ FRONTE DIDESNĖS,
NEGU KARO LAUKE.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Guamo konferencija, kaip ir galima buvo tikėtis, pasibaigė be didesnių staigmenų. Apalaimai imant, ji vertinama kaip JAV pasiryžimo laimėti karą ir apsaugoti pietinį Vietnamą nuo komunistų agresijos pabrėžimas. Walteris Lippmannas aiškina, kad pradžioje Guamo konferencija turėjusi būti grynai amerikiečių reikalas — vyrų, visų karinių jėgų vado — prezidento — pasimatymas su savo pareigūnais, tačiau pačiomis paskutinėmis dienomis nutarta į ją įsileisti Pietų Vietnamo ministerių pirmininką Nguyen Cao Ky ir Valstybės šefą Nguyen Van Thieu. Be to, prezidentas apsisprendęs Guame kalbėti taikingiau, negu kad iš pradžių buvo norėjęs. Tai buvusi nuolaida viešajai nuomonei. Jai patikaudamas Johnsonas nuo 1965 m. prieš išplėsdamas karo veiksmus vidados kalbą apie taiką...

Lippmannas aimanuoja dėl Ky ir Thieu dalyvavimo toje konferencijoje, nes tai rodo, kad administracija nenori ir negali siekti nieko kito, kaip tik karinio laimėjimo. Pasak Lippmanną, padėtis pietiniame Viet-

name esanti labai paprasta. Faktinai ten kaimiečiai sukilę prieš dvarininkus ir todėl vienintelis kelias į taiką esanti žemės reforma. Generolai atstovauja dvarininkus ir todėl jokios pažangos negalima tikėtis. 'Nelaimė su mūsų priešininkais yra ta — aiškina Lippmannas — kad tie kaimo kovotojai (peasant warriors) yra ištikinę, jog kovoja už savo gyvybę prieš vietinius dvarininkus, kuriuos remia svetimi išiveržėliai'. Taip paprastai savo propagandos neformulavo ir patys komunistai!

Ir tol, kol tokius aiškinimus galima skaityti Amerikos spaudos puslapiuose, komunistai stengsis iš tikro laikytis iki paskutiniųjų. Žinia, sunku nuginti, kad vargas neprisidėtų prie komunistų ar kokių kitų radikalių išigalėjimo. Kai žmonės nori permaitinti, jie klausia tų, kurie jas žada, tačiau sykį gavę kiek valdžios komunistai mažiausiai skaitosi su 'tautos valia', bet valdo terorą. Vietnamo kaimiečiai duoda ryžių ir kitaip padeda komunistiniams partizanams ne iš idealizmo, bet tik bijodami jų teroro. Jei reikalas tik sukūsi apie vietna-

miečių laisvą pasirinkimą, jo negalėtum nustatyti komunistinio teroro akivaizdoje.

Šiuo metu jau turima pakankamai dokumentinių įrodymų, kad visas tas teroras yra vadovaujamas iš Hanoi. Dėl to nėra jokių abejonių, kad norint įpabaigti visų pirmą reikia gerai suduoti tam centrui, iš kur jis ateina. Prielaida, kad komunistiniai partizanai iš tikro būtų nusiteikę iki mirties kovoti supavergejais — dvarininkais — paneigia paprastas faktas, kad paskutiniuoju metu smarkiai padidėjo perbėgančių į amerikiečių, t.y. pietų vietnamiečių pusę partizanų skaičius. Jei pereinamais metais 'ištiestų rankų' (Chieu Hoi) programa, kuria partizanai kviečiami perbėgti, naudojosi maždaug po 400 vyrų į savaitę, tai paskutiniu metu tas skaičius jau peršoko tūkstantį. Taip šio mėnesio pirmą savaitę jau perbėgo 1.108, sekančią — 1.168, o trečią 1.198.

Žemės reforma, t.y. duodant nuosavybės dokumentus tiems, kurie ją iš tikro apdirba, irgi vykdoma, tačiau kol kas ji neturėjo labai didelės reikšmės dėl tos paprastos priežasties, kad sutemus kaimus valdė komunistai, kurie visus jiems nepatikimus vietinius pareigūnus žudavo. Pagaliau, žemės reformos mitas, kuris buvo taip populiarus prieš 40 metų, šiandien yra gerokai nublukęs dėl tos paprastos priežasties, kad jei žemės ūkyje verčiasi per daug žmonių, kaip jos nuosavybę nedalinsi, jie vistiek negalės pakenčiamai gyventi ir tuo pačiu būti patenkinti. Problema glūdi tame, kur padėti esamą darbų rankų perteklių. Jos neišspręsi versdamas kaimiečius ant savo mažo žemės sklypeliopasitenkinti visai primityviomis gyvenimo sąlygomis. Vienintelis atsakymas yra pramonės išplė-

Minint Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį Lietuvoje pasiuntinybėj Washingtono suruoštą priėmimą atsilankė reziduoją Amerikoje svetimų valstybių ambasadoriai, spaudos atstovai ir žymūs amerikiečiai. Nuotraukoje Liuksemburgo ambasadorius Steinmetz ir ponis priėmimo, iš kairės: Liuksemburgo ambasadorius, p. O. Kajeckienė, p. Steinmetz, ir Lietuvos atstovas J. Kajeckas. Murillo nuotrauka

Jaunimas - atviras, senimas - dviprasmiškas

EMILIJA ČEKIENĖ

Kovo 18 Maspetho lietuvių parapijos salėje, New Yorke įvyko gausus JAV Lietuvių Bendruomenės Rytų Apygardos atstovų suvažiavimas, LB New Yorke Apygardos pirmininkas J. Šlepetys, pasveikinęs susirinkusius, pristatė LB Centro Valdybos pirmininką J. Jasaitį, į darbo prezidiumą pakvietė dr. P. Vileišį iš Waterburio pirm., J. Stik-

liorių, iš Philadelphia, Griežė-Jurgelevičių iš Bostono, K. Miklą ir A. Spe-rauską, iš N. Y.

Suvažiavimą sveikino Generalinis Konsulas V. Stašinskas, LLK pirm. min. V. Sidzikauskas, VLIKo atstovas B. Nemickas, LB Tarybos pirm. V. Volertas. Prel. J. Balkūnas, JAV LB steigėjas ir nuolatinis jos veiklos puoselėtojas, Tautos Fondo pirm., sveikinimo žodyje pabrėžė, kad Bendruomenė Lietuvos laisvini-mo klausimą turi statyti pirmoje eilėje. Tautos Fon-dui reikalinga 26 tūkstančiai dol. metams, nes pernai VLIKas tiek išleides. Iš ALT gauta 5 tūkstančiai ir iš 60 LB apylinkių surinkta 21 tūkstantis. Jis prašė suaktyvinti lėšų telkimą, nes vien tik ELTA metams išleidžia apie 20,000 dol.

V. Bražėnas sveikino Laisvės Rezoliucijų Komiteto vardu, pabrėždamas tų rezoliucijų reikšmę.

V. Sidzikauskas pažymėjo, kad mūsų didysis darbas eina trimis kryptimis: politinė, kultūrinė ir labdaros. Jis apibūdino tų krypčių reikšmę, jų veiklos kelius ir ryšį.

Pagrindiniai kalbėtojai buvo Vaclovas Kleiza, LB Centro Valdybos narys ir J. Jasaitis, Centro valdybos pirmininkas.

— Praėjusieji metai PLB buvo paskelbti Jaunimo Metais. Bet jie neprisidėjo atidarymu Kanados jaunimo kongrese ir nesibaigė uždarymu Pietų Amerikos lietuvių kongrese. Jaunimo

(Nukelta į 2 psl.)

Melancholiškas ar nachališkas lenkų linkėjimas

Londone leidžiamas lenkų dienraštis Dziennik Polski į Žolnierza vasario 27 d. plačiai atpasakojo Daily Telegraph priedė kiek anksčiau paskelbtą apybraižą apie Londone tebeesančias Baltijos kraštų pasiuntinybes ir pasiuntinius.

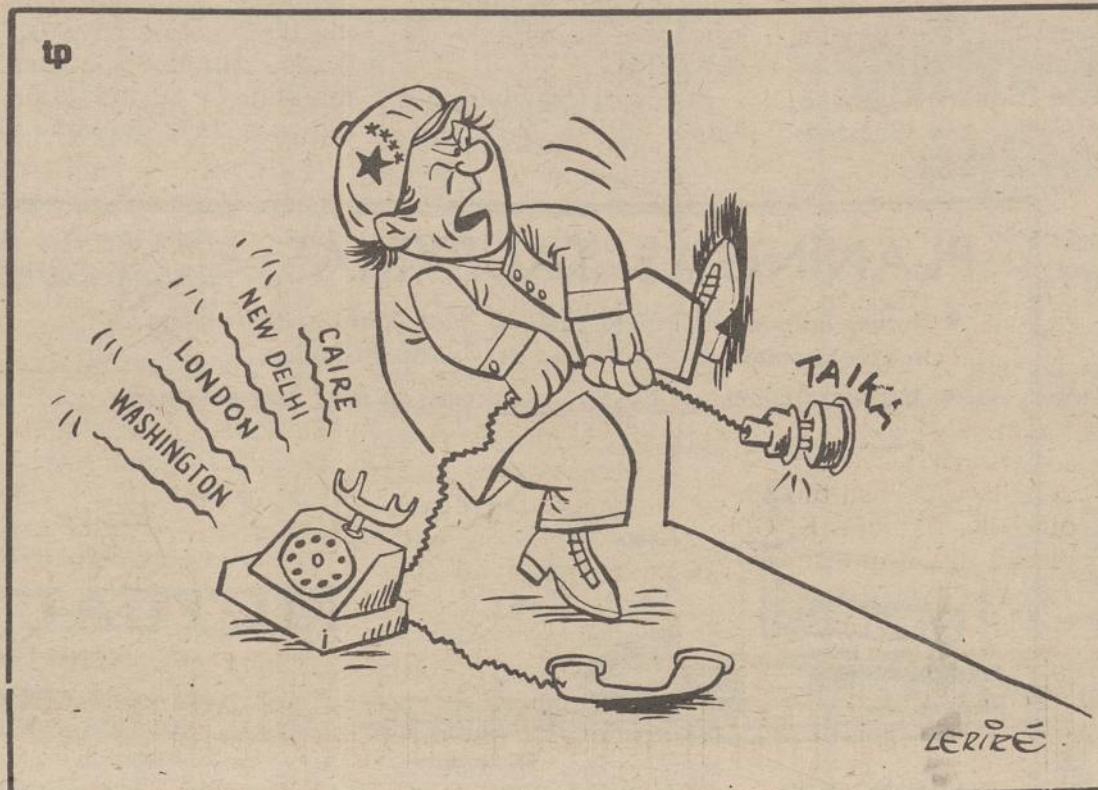
Melancholišką apybraižą atpasakojęs dar melancholiškus, lenkų dienraščio bendradarbis (Kazimierz Glabisz) pasakojo ir apie trijų pasiuntinių laišką, kuris po apybraižos buvo idėtas Daily Telegraph. Ten visi trys pasiuntiniai primygtinai pabrėžė, jog, nepaisant aplinkybių, jie nesiliausią protestavę prieš įvykdytą smurtą ir kovoję dėl savo tautų laisvės bei nepriklausomybės.

Pritardamas protestui prieš vieną smurtą, lenkų laikraščio bendradarbis, tačiau prijungė linkėjimą su slypinčiu jame kito smurto užstoju. Esą, jis linki, "kad jų tautinės vėlavos be plautuvų ir kū-

jų plevėsuotų ant jų pasiuntinybių stiebų tol, kol jos suplevėsuos viršum Rygos, Kauno ir Talino"... Toliau, kritikuodamas britų susitarimą su Kosyginu, kaip didžiausią nenuoseklumą prikiša Vilniaus miesto obligacijų įtraukimą į atsiskaitymus: "lyg Vilnius prieš karą būtų buvęs Lietuvos, o ne Lenkijos dalis".

To pareiškimo ir linkėjimo autorius, matyt, dar neperprato, kad Vilnius buvo "Lenkijos dalis" tik 19 metų savo istorijoje, ir tik Pilsudskio-Želigowskio smurto būdu "inkorporuotas", sutrempus sutartį, kuri lenkų delegacijos buvo ką tik pasirašyta Suvalkuose kaip tyčia su tuo pačiu B.K. Balučiū, K. Glabiszio linkėjimuose nenuoseklumas didesnis, negu kritikuojamos sutarties nenuoseklumas, nes jis, smerkdamas vieną smurtą, tuo pačiu metu linki kito smurto atstatymo ir įteisino.

(ELTA)

Mao: -- Tas telefonas mane nervina!...

IŠ VISO PASAULIO

● ŠIMTAI TUKSTANČIŲ žmonių, jų tarpe daugelis turistų iš kitų kraštų, rinkosi į Šv. Petro bazilikos aikštę išklausyti popiežiaus Pauliaus celebruotų Velykų Mišių ir pamokslą.

Velykinės mišios ir pamokslas buvo transliuojama televizijoje. Pamokslą metu popiežius paskelbė išleisias ganytojišką laišką, jame išdėstant visą pasaulį liečiančias negeroves, nesantaiką ir vargus.

● JUGOSLAVIJOS DIKTATORIUS TITO, gaunąs daug ūkinės paramos iš JAV, savo kalboje griežtai pasmerkė Amerikos politiką Vietname. Ta pačia proga jis puolė ir Kroatų intelektualus, reikalaujančius pripažinti kroatų kalbą lygia su serbų kalba. Kroatai yra iškėlę ir kitų reikalavimų, gi Tito į tai atsakė neleisias "vidaus priešui drumsti darbininkijos gyvenimą".

● SOVIETINIO ŽVEJŲ LAIVO kapitonas L. Kuščenko buvo patalpintas į Aliaskos kalėjimą, negalint užsimokėti 10,000 dol. baudos už žvejojimą Amerikos vandenyse.

● MASKVOJE buvo pagerbti ir didvyriais laikomi Sovietų ambasados Pekine tarnautojai, atlaikę 3 savaites kiniečių demonstracijas.

● BALTIJOS TAUTŲ federacijos valdyba Kanadoje paruošė dvi protesto notas: viena bus įteikta britų aukštajam komisarui Kanadoje dėl Baltijos valstybių aukso išdalavimo sovietams, o antra premjerui Pearsonui dėl Montrealio parodos vadovybės nusistatymo neleisti Tautybių aikštėje vykdyti numatytus tų tautų atstovų kultūrinius pasirodymus.

Jaunimas - atviras, senimas - dviprasmiškas

(Atkelta iš 1 psl.)

iniciatyva pasireiškė jau ir anksčiau. Gal ryškiausias tos iniciatyvos pradinis ženklas — tai lapkričio 13 d. demonstracija, siekiant atkreipti pasaulio dėmesį į Lietuvos kančią ir šauksmą. Sekė įvairūs susibūrimai, suvažiavimai, stovyklos ir pagaliau Lietuvių Jaunimo Kongresas. Bet tai tik, anot St. Lozoraičio, jr., "pradžią be galo", — kalbėjo jaunasis prelegentas V. Kleiza.

— Pažiūrėję į Jaunimo Metus matysime, jog jie suartino jaunimą, sukėlė entuziazmą užsiangauzoti lietuviškam reikalui ir plačiau išryškino jaunimo siekius, norus ir dvasią. Tačiau, ar to pakanka? — klausė kalbėtojas ir pats atsakė: — Neužtenka sukelti entuziazmą, nes nekurstomas jis išblės. Vienkartinis jaunimo susiartinimas neužtikrina tolimesnio bendravimo. Jį reikia ugdyti ir puoselėti. Praėjusieji Jaunimo Metai iš mūsų reikalauja tolimesnio darbo, didelių pastangų ir praktiškos veiklos.

V. Kleiza pabrėžė, kad jaunimas yra dažnai kaltinamas, jog jam rūpi tik geri laikai, baliukai, nugarimai ir t.t. Prelegentas neginčijo, kad jaunimui tai rūpi, bet jis užkomentavo, kad vyresnieji daug labiau pasižymi savo ištaigingais baliais. Ar tik ne iš jų jaunimas paveldėjo gyvenimo būdą? — klausimu baigė šią neišaiškiną mintį.

Jis įrodinėjo, kad skirtumams išlyginti tarp jaunųjų ir vyresniųjų reikia atviro išsikalbėjimo. Jaunimas visais klausimais pasisako atviriau, tiesiau, todėl ir susilaukia daugiau kritikos, kai tuo tarpu vyresnieji, gyvenimo patyrimo užgrūdinti, dažnai dviprasmiškai, santūriai kalba, ar kai kuriuos klausimus nutyli. Jis siūlė abiem kartom daugiau bendrauti, vieni kitus pažinti, suprasti. O tokio vyresniųjų supratimo itin reikalingas dabartinis jaunuolis, kuris blaškosi, siekia, ieško, jį sunku kuo nors nustebinti, nes aplinka kasdien patiekia šimtus viliojimų, netikėtumų, su tėvų gimtuoju kraštu jo niekas neberiša. Ir štai, turime Lietuvių Bendruomenę ir lietuvių jaunuolį, svetimame krašte gimusį ir svetimose aplinkose augusį. Ką LB jam gali duoti, kaip surasti ryšį, kuriuo keliu prie jo eiti?

Atsakydamas į šį klausimą V. Kleiza nurodė LB didelį svorį šeštadieninėse mokyklose, kurių programose turėtų būti ir Lietuvių Bendruomenės, jos apimtis, organizacinė struktūra, lietuvių išeivija, žymesnieji kultūrininkai, menininkai, Lietuvos laisvinimo darbai, išeivijos spauda, jos tikslai ir kt.

Prelegentas pabrėžė, kad LB savo struktūra nesudaro jaunimui tinkamų veiklos sąlygų, todėl jaunimas veikia savo organizacijose, tik nenormalu, kad tas jaunimas nebeateina į B-nę išėjęs iš jaunuolio metų. Jis pažymėjo, kad akademinis jaunimas yra gana veiklus ir dėl jo nėra reikalo sielos, tačiau didesnė problema esanti su nesimokančiu jaunimu ir dar liūdniau, jog studijuojančio jaunimo skaičius mažėja. Tuo jis siūlė susirūpinti, kelti lietuvių jaunime meilę mokslui, kelti mokslo svarbą, supažindinti su mokslo insti-

tucijomis, profesijomis. V. Kleiza iškelė mintį, kad vyresnieji studentai sudarytų sąlygas padėti jaunesiems ar negabiems, B-nė turėtų rūpintis ir materialinių sąlygų sudarymu neturtin- giems studentams.

Čia iškeltoms mintims įgyvendinti prie LB apygardų turėtų būti įsteigti jaunimo komitetai, kurie koordinuotų Bendruomenės ir jaunimo veiklą.

— Tik LP garantuoja tolimesnį organizuotą lietuviškos išeivijos išlikimą. Turime lietuviškai susipratęsio jaunimo, tik ne visuomet ir ne visur mokame jį įtraukti į bendrą darbą, baigdamas pranešimą pabrėžė V. Kleiza, daugiau ar mažiau išaiškinęs to įtraukimo būdus bei priemones.

Diskusijose V. Bražėnas pažymėjo, kad ne per subatvakarius ar simpoziumus, bet per laisvės kovą, per neatlaidžią kovą jaunimas įsijungs į darbą ir spaudą skaitys ir lietuviškai geriau išmoks. Ne už išlikimą, kaip J. Jasaitis, LB Centro valdybos pirm. sakė, turim kovoti, bet už laisvę. Per laisvės kovas išauga nauji žuolai, o ne drebančios epušės.

Dr. Vileišis siūlė, kad LB apylinkės darytų pagerbimus baigusiems mokyklai ir kvieštų į bendruomenę židžiūnas, iš Worresterio, iškelė nepakeičiamumo problemą mūsų tarpe. Rei-

kią tik leisti jaunimui vadovauti ir dirbti, jėgų netrūks ir jie mus neapvils, ką jau parodė daug pavyzdžių.

Dr. Radzivanas kaltino LB, kad ligi šiol per mažą dėmesio rodė jaunimo apjungimui. Be to, jis priminė, jog iš vadovaujančių organizacijų būtų daugiau dėmesio skiriama ir paskiriems lietuviškų dirvonų artojams, kitaip sakant, privačiai iniciatyvai. Pav., dažnai sakoma, tiek dirbau, aukojau, tiek savo lėšų kelionėms ir įvairiems reikalams išleidau, o iš tų institucijų, kurioms talkinau, nei žodelio, nei laiškelio.

Algis Sperauskas pranešė, kad Atlanto pakraščio jaunimas jau susiorganizavo prie LB ir sudarytas statuto projektas, kaip įsijungti į LB.

Buvo padarytas užmetimas, kad LB nesilaiko įstatų, pav., kur jaunimas ruošia Vasario 16 d. minėjimus, ten aukos renkamos visiems pagal aukojančio pageidavimą, o kur rengia LB apylinkės, ten leidžiama aukoti tik ALT. Siūlė šį reikalą sutvarkyti.

Antras išsamus pranešimas buvo Centro Valdybos pirmininko J. Jasaičio apie LB planus paminėti 50 metų Lietuvos nepriklausomybės sukaktį. Suvažiavimas baigėsi vaišėmis, kurių metu buvo tęsiamos diskusijos.

SKLYPELIAI KOLCHOZUOSE

Sodybiniai sklypeliai tebėra krislai nepagydomos kolchozomanijos apsestųjų bolševikijos vadų akyse. Ir Stalino, ir Chruščiovo laikais vis užeidavo bangos sumanyti atimti iš kolchozininkų tuos žemės lopinėlius, — tegu daugiau dirba dvaro žemė, vietoj kapstęsi savo darželiuose.

Ne kitaip ir dabar. "Kaikurie ūkių (ar partijos?) E., vadovai! — rašo žemės ūkio ekonomistė B. Poviliūnienė Tiesoj (kovo 10), — "kelia klausimą, ar neatėjo laikas siaurinti asmeninių pagalbinį ūkį, padidinant atitinkamai kolūkiečių pajamas iš visuomeninio ūkio".

Bandydama įrodyti, kad dar ne laikas, ekonomistė pateikia smulkesnių duomenų apie sklypelių reikšmę šių dienų kumečiams. Būtent:

[vertinus, kiek pajamų gaunama iš darbo sklypelyje ir dvaro laukuose, paaiškėjo, kad 1958 me-

tais už kolchozinį darbą žmonės buvo atlyginami triskart pigiau, negu vienos valandos darbo pajamos savame sklypelyje. Dabar, kolchozuose atlyginimus padidinus, esą išeina maždaug tas pats, ar kolchoze, ar savo darže dirbsi. Bet ir taip esant, kolchoze žmogus negali uždirbti tiek, kiek savame darželyje. Tokiuose kolchozuose, kur atlyginimas jau "didelis", tai yra, net 4 rubliai už darbo dieną (pusrublis už valandą!), kolchozinis uždarbis sudaro tik 60% pajamų, o sklypelių pajamos 40%. Bet apskaičiavus vidurkį, sako, išeina, kad atėmus iš žmonių sklypelius ir norint išlaikyti jų pajamas dabartiniame lygyje, reiktų tuotuoju padidinti atlyginimą kolchozuose net 2.6 karto. Vadinasi, visų kolchozininkų dabartinių pajamų tik 36% gaunama iš kolchozų, o 64% — iš sklypelių.

Iš 60 arų (maždaugpusantro akro) sklypelių,

Chicago šauliai kovo 12 d. paminėjo sąjungos įkūrėją Putvinskį. Viršuje adv. R. Skipitis skaito paskaitą. Apačioje grupė minėjimo dalyvių.

maždaug pusė paprastai užsodinama bulvėmis, apie trečdalis užsėjama miežiais, o likusioji dalis — daržovėmis bei šakniavaisiais. Išaugina apie 30 (dvigubųjų) centnerių bulvių, 4 — 5 cnt. miežių, 4 cnt daržovių ir apie 16 cnt. pašarinių šakniavaisių. Viskas suvartojama maistui ir pašarui, tik bulvių dalis lieka parduoti.

Vidutinė šeima laiko vieną karvę, dvi kiaules ir apie 10 vištų. Pasi-gamina 3,6 — 4 cnt mėsos, 25,5 cnt pieno ir apie 900 kiaušinių. (Pašaro kiekis papildomas ir iš kolchozo gaunamais pašarais, kuriuos gauna darbo atlyginimo sąskaiton).

Sau prasimaitinti viena šeima (vidutinė) — 1965 metų apskaičiavimu, — maistui suvartoja 5,4 cnt grūdų, 8,6 cnt bulvių, 2 cnt daržovių, 1,5 cnt vaisių, 2,9 cnt mėsos ir gyvulinį riebalų, 19 cnt pieno ir 625 kiaušinius.

Iš visų Lietuvoje sklypeluose išaugintų bulvių 1965 metais buvę par- duota tik 12,3%, nors maistui jų suvartojama tik apie 29%. Bulves pa-

vartoja ir pašarui, pasi-gamina daugiau mėsos kurią irgi parduoda. Šalia bulvių, sklypininkai užpėnai pardavę 24,6% savo pasigamintos mėsos, 17% (iš vienos karvės gauto) pieno ir 22,6% kiaušinių. Taip įvyksta "socialistinio ūkio stebuklas": sklypininkai pa-

tiesia vartotojams vis dar apie 40% visų žemės ūkio gaminių, nors 95% dirbamos žemės yra daruose... Jeigu sklypeliai būtų iš žmonių atimti ir įjungti į kolchozus, jie greičiausiai dingtų be naudos, kaip kibiras vandens, papiltas baloj.

(ELTA)

NAUJOS, IDOMIOS KNYGOS!!! UŽSISAKYKITE PER DIRVĄ!!!

Bronys Raila — LAUMIŲ JUOSTA	\$2.50
V. Sliogeris — A. Smetona — žmogus ir valstybininkas	\$2.00
Vl. Ramojus — KRITUSIEJI UŽ LAISVĘ	\$2.50
Pr. Naujokaitis — ŽYDINCIO DIENOS	\$3.50
J. Balys — LIETUVIŲ LIAUDIES PASALEJAUTA	\$3.00
Gintarė Banaitytė-Ivaškienė — BALTASIS STUMBRAS	\$3.60
A. Baronas — TREČIOJI MOTERIS	\$2.50
KREPSINIO ISVYKA AUSTRALIJOJE	\$3.00
Vytė Nemunėlis — MESKIUKAS RUDNOSIUKAS	\$3.00
SIRDIES PRIEPUOLIAI	\$3.75

Be to, Dirvoje galite įsigyti ar užsisakyti plokšteles: LIETUVIŲ TAUTINIAI SOKIAI — Stereo — \$5.00
A. Stempužienės — D. Lapinsko — DAINOS Stereo — \$7.00, Mono — \$6.00
St. Baro — Operų arijos. Stereo — \$7.00, — Mono — \$6.00
AURELIA — Sokių muzika — \$5.00
Siunčiant čekį ar perlaidą, pridėkite 25 centus persiuntimo išlaidoms.

DIRVA,
6907 Superior Avenue,
Cleveland, Ohio 44103

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgiems terminams ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

KIENO KONSULATAI KALBĖS UŽ JUOS?

Toki klausimą iškėlė kongresmanas John M. Ashbrook (resp.-Ohio) JAV Atstovų Rūmuose JAV Kongrese svarstant konsulinę sutartį ir "tiltų statymą". Jis iškėlė faktą, kad Laisvosios Europos radijas jau 1959 m. pradėjo rinkti medžiagą apie politinius kalinius ir karo belaisvius Sibire. Laisvosios Europos radijo surinktais daviniais 1966 m. vasario mėn. 250.000 belaisvių dar buvo Sovietijoje, įskaitant lenkus, čekus, vengrus, vokiečius, rusus, latvius, lietuvius, estus, ukrainiečius, suomių, žydus, bulgarus, rumūnus ir kalmukus.

J. Ashbrook teisingai pastebėjo, kad šis faktas turėtų būti ištirtas dar prieš svarstant konsulinę sutartį, Fiato autobendrovės sutarimą ir prekybos su Sovietais išplėtimą. -- Jeigu šis kaltinimas turi pagrindo, -- klausia J. Ashbrook, -- tai į kuri konsulatą Sovietijoje galėtų kreiptiskalinami rumunai, lenkai, pabaltiečiai ir kiti?

J. Ashbrook priminė Clyde Farnsworth straipsnį "250,000 Still in Red Slave Camps", tilpusį 1966. V. 8. Chicago Tribune. Straipsnis išdėstė Laisvosios Europos radijo lenkų skyriaus pastangas atgauti iš Sovietų vergijos tūkstančius lenkų, ištremtų per karą ir vėliau Rusijon. 1955 m. Laisvosios Europos radijas pradėjo transliuoti lenkų kacetininkų pavardes į Lenkiją. Pavardės buvo surinktos iš 4.000 vokiečių belaisvių, kurie grįžo Vokietijon po Adenauerio susitarimo su Sovietais. L. Europos radijas sudarė 10.000 belaisvių kartoteką. Sąrašai buvo įteikti Lenkijos ir Sovietų vyriausybėm per pasiuntinybes Vokietijoje ir per Tarptautinį Raudonąjį Kryžį. Žinoma, Lenkijos vyriausybė paneigė, kad lenkų piliečiai dar laikomi Sovietų kacetuose. Bet poros mėnesių bėgyje radijo transliacijos suintensyvėjo, perteikdamos daugiau ir daugiau pavardžių. Lenkai klausytojai ėmė teirautis ir spausti savo valdžią. Pagaliau valdžia paskelbė, jog lenkai grįšią iš Sovietų Sąjungos. To pasėkoje, iki 1959 m. maždaug 125.000 lenkų buvo išlaisvinti iš sovietinių stovyklų. 1966 m. vasario mėn. Radio Free Europe pranešė, kad rusai vistiek dar laiko 250.000 rytų europiečių darbo stovyklose.

Kongresmanas J. Ashbrook, įsitikinęs, kad šitie duomenys tikri, Kongrese pareiškė: "Amerikos išrinktieji pareigūnai gali kelti savo balsus, reikalaudami, kad Laisvosios Europos radijo kaltinimas, jog rusai laiko ketvirtį milijono žmonių vergovėje, būtų ištirtas ir išgildintas. Jau eilė metų yra įnešimų Kongrese, kad pavergtųjų tautų apsisprendimo klausimas būtų iškeltas J.T.-ose. Savo atsakymais šiuo reikalu Valstybės Departamentas priešinasi tokiems projektams. Projektai reikalavo, kad "visi politiniai kaliniai ir tremtiniai katorgos ir kalėjimo stovyklose būtų grąžinti į savo tėvynes."

"Aš vėl įnešiu tokį projektą, bet visvien yra klaiku, kad JAV linkusios prekiauti su engėjais, o visiškai ignoruoja engtuosius. JAV tikrai galėtų būti pasaulinis konsulat, į kurį galėtų kreiptis pavergtieji". Tokiais žodžiais baigė savo kalbą kongresmanas Ashbrook.

Priede jis patiekė 56 sovietinių kacetų sąrašą. Sekančiose stovyklose, anot Radio Free Europe, randasi ir lietuviai kaliniai - belaisviai: Lumbova (su dviem pastovyklėm), -- retų metalų kasyklos; Vychodnojus -- aerodromų remontai; Noska; Viermensk-Vorkuta, Izma, Ščugoras, Uchta -- gelžkelių statyba ir naftos gręžimas (sunkios sąlygos, aukštas mirtingumas); Bereznikai -- mašinų įmonės; Suchobezvodnojus -- chemikalų įmonės ir miškų kirtimai; Naverskas -- naftos gręžimas; Kaluga -- perkasių darbai; Krivoj Rogas -- celiuliozės įmonė ir kelių tėsimas; Uka ir Ivaška -- tunelių kasimas; Kamčatka 4 stovyklos; Alma-Ata ir Tjupa: dvi stovyklos prie Baikalo ežero; ir stovykla prie Amuro upės. Be to, lietuvių gali būti ir kituose sąraše išvardintuose kacetuose.

Reikia sutikti su kong. J. Ashbrook apeliuojančiu klausimu, kieno konsulatai kalbės už juos. Lietuviams transliuojant oro bangomis lietuvių katorgininkų ir tremtinių pavardes, kas kreipsis į Sovietų pasiuntinybę jų labui? Kuri institucija reikalaus, kad 250.000 lietuvių, ištremtų Sibiru, nežinomi partizanai bei karo belaisviai būtų grąžinti į savo tėvynę.

Algirdas Budreckis

Nuomonės ir pastabos

Prez. A. Smetona kaip valstybininkas (2)

Pagal pulk. V. Šliogerio atsiminimus

VYT. ALANTAS

"A. Smetona buvo vienas iš žymiausių Lietuvos valstybės vyrų. Ilgus metus jo įtaka stipriai reiškėsi Lietuvos valstybės vidaus ir užsienio politikos srityse", sako Šliogeris savo knygoje "A. Smetona žmogus ir valstybininkas" (psl. 157). Žvilgtelėkime, kaip ta jo įtaka reiškėsi pagal Šliogerio atsiminimus.

Kalbėdamas apie J. Tūbelio vaidmenį Lietuvos valdyme autorius sako, kad A. Smetona be galo juo pasitikėjęs ir gerbęs ir kad, neišklausęs Tūbelio nuomonės, Prezidentas nedarydavęs sprendimo jokių svarbesnių vidaus ir užsienio politikos klausimų. "Tūbelio nuomonė dažniausiai būdavo lemiamą", tvirtina Šliogeris (III psl.). Iš šių žodžių skaitytojas lyg ir turėtų susidaryti įspūdį, kad valdymo reikaluose didesnė įtaka reiškėsi Tūbelio, o ne Prezidento ...

Betgi būdavo ir kitaip. Rašydamas apie kariuomenės perorganizavimo planą 1935 m. Šliogeris tvirtina, kad tam planui labiausiai priešinęsis min. pirm. Tūbelis, nes to plano įgyvendinimas buvo susijęs su dideliu išlaidų padidėjimu kariuomenės reikalams. Autoriui "išprivačių pasikalbėjimų" su A. Smetona rodėsi, kad Prezidentas esąs linkęs palaikyti Tūbelį, o vis dėl to jis tą planą pasirašė, nes taip norėjęs kariuomenės vadas gen. Raštikis, o antra, autoriaus žodžiais, "prisibijota kariuomenės sukilimo pasikartojimo" (133 psl).

Žinoma, tuos Šliogerio tvirtinimus būtų galima visai komentuoti, bet, atrodo, jis žino ką rašęs. Aišku tik tiek, kad Prezidentas nevisada darydavo tai, ką jam patardavo Ministeris Pirmininkas. Šiuo atveju Prezidentas turėjo svyruoti tarp Ministerio Pirmininko nuomonės ir Kariuomenės Vado spaudimo ir nusileido jėgai iš baimės, kad ta jėga nesukiltų prieš jį. Aš čia ir nemėginsiu spręsti, ar tai yra aukštos kokybės atestacija valstybininkui, bet tik tiek pastebėsiu, jog sugebėjimas laviruoti tarp savo bendradarbių gal ir yra atžymėtina valstybininko savybė...

Toliau skyriuje "Kariuomenės vadovybė lemiama valstybės gyvenimo momentais" Šliogeris rašo, kad, 1939 m. prasidėjus vokiečių lenkų karui, mūsų nepasiryžimas atsiimti Vilnių kariams buvęs ir likęs nesuprantamas. "Beveik per 20 metų Lietuvoje buvo šaukta, kad mes be Vilniaus nenurimsim, bet kai atsirado proga, nesiryzė tam žygiui nei vyriausybė nei kariuomenės

vadovybė", rašo autorius. (135 psl.)

Visų pirma, be reikalo čia autorius suplaka vyriausybę su kariuomenės vadovybe. Kariuomenės vadovybė nesprendžia kada ir kur žygiuoti, kariuomenės vadovybė žygiuoja vyriausybės įsakoma. Tai gi, skaitant tą vietą man susidarė įspūdis, kad autorius mėgina čia kažką suvynioti į vatą. Juk ar ne Prezidentas buvo vyriausias Lietuvos ginkluotų pagėgų viršininkas, ar ne jis buvo Valstybės Galva, Tautos Vadas? Kokia buvo Prezidento "įtaka" Lietuvos apsisprendime dėl Vilniaus prasidėjus lenkų vokiečių karui, Šliogeris, dėja, nesako nieko. Aš dar gerai atsimenu, kad tuometinis ministeris pirmininkas J. Černius per radiją pasakytoje į tautą kalboje pareiškė, kad Lietuva stengiantis atsiimti Vilnių "taikiu būdu". Kieno atsakomybe buvo nuspręsta laikytis tokios, o ne kitokios politikos?

Vėlgi aprašinėdamas maskolių ultimatumo įteikimą ir Lietuvos pavergimą 1940 m. birželio mėn. autorius pasakoja, kad Lietuvos ministerių tarybos ir kariuomenės vadovybės sušauktame posėdyje Prezidentūroje A. Smetona pareiškęs, jog ultimatumo negalima priimti, jog reikia priešintis visomis priemonėmis, jei maskoliai griebtųsi smurto, ir toliau Šliogeris išskaičiuoja, kas Prezidento nuomonę palaikė, būtent: krašto apsaugos min. gen. K. Musteikis, švietimo min. K. Jokantas ir valstybės kontrolierius inž. K. Šakenis. Už ultimatumo priėmimą pasisakė: min. pirm. A. Merkys, min. pirm. pavad. K. Bizauskas, žemės ūkio min. J. Audėnas, kariuomenės vadas gen. V. Vitkauskas ir buvęs kariuomenės vadas St. Raštikis.

Man rodos, kad Šliogeris, išskaičiuodamas kas pasisakė prieš ultimatumo priėmimą ir kas siūlė jį priimti, lyg ir nori įtaigoti, kad už priėmimą pasisakė daugumas, tačiau atidžiau išsižiūrėjus į tuos skaitmenis, išpūdis susidaro kitoks. Prieš ultimatumą pasisakė keturi: Prezidentas, Musteikis, Jokantas ir Šakenis, už priėmimą pasisakė Merkys, Bizauskas, Audėnas ir Vitkauskas, taip pat keturi. Raštikis irgi pasisakė už priėmimą, bet jis nebuvo ministerių tarybos narys, o buvo pakviestas į posėdį kaip kandidatas į Ministerio Pirmininko postą. Pagaliau ir Vitkauskas ministerių tarybos narys ne

buvo: ministerių taryboje kariuomenei atstovavo krašto apsaugos ministeris, o ne kariuomenės vadas. Susisiekimo min. J. Masiliūnas ir teisingumo min. dr. A. Tamošaitis nuo balsavimo susilaikė. Tad grynai formaliai imant, keturi ministerių tarybos nariai pasisakė prieš ultimatumo priėmimą, trys -- už priėmimą, du susilaikė, o abu generolai Vitkauskas ir Raštikis, kurie pasisakė už priėmimą, nebuvo ministerių tarybos nariai.

Anuo metu spaudoje ir visuomenėje buvo vengiama vartoti žodžius: "diktatorius", "diktatūra", betgi ko plačiausiai buvo linksnuojamas žodis "tautos vadas". Ir tada ne daug kas galvojo, kad tas pavadinimas nebūtų turėjęs realaus pagrindo, nes juk ar šiaip ar taip tarsime, Prezidento valdžia buvo neribota. Tadužklupus tautą didžiajai kriezei, visų akys natūraliai nukrypo į Tautos Vadą, o ne į jo leitenantus. Kada reikėjo veikti, nebuvo metas užsiimnėti balsų skaičiavimo aritmetika. Jei metų metais tauta savo vadą garbino, ant rankų nešiotė nešiojo, tai atėjus sunkiai valandai turėjo teisės laukti iš jo vadovavimo nekalbomis, o veiksmu. Tad Šliogeriu aiš gal ir padaryčiau svarbiausią priekaištą tą, kad jis nepasisako iki galo, kad jis, iškeldamas Prezidento gyvenimo smulkmenas, lyg ir stengiasi užtušuoti jo vaidmenį didžiuosiuose ir tragiškuose tautos istorijos įvykiuose, kada kaip tik ir atsiranda palankiausia proga išryškėti vadovaujančioms asmenybėms pilnu moje ir pasirodyti, ar jie yra iš tikrųjų pašaukti vadai, ar atsisėdo už vairo tik politinių aplinkybių dėka.

Šliogeris net nė iš tolo nekelia A. Smetonos kaip valstybės preziden-

to atsakomybės klausimo. Juk logika, rodos, paprasta: jei Prezidentas manė, kad reikia priešintis, tai kodėl nesi-priešino? Tiesa, kariuomenės vadai -- generolai jam pareiškė, kad jie nesą pasiruošę. Bet krašto apsaugos min. gen. Musteikis pasisakė prieš ultimatumo priėmimą. Atseit, jis, tur būt, galvojo, kad kariuomenė vis dėlto daugmaž pasiruošusi? O pagaliau, jei kariuomenė nebuvo pasiruošusi, tai kas už tai buvo atsakingas: ar Vyriausias Ginkluotų Pajėgų Viršininkas, ar jo patstatytas Kariuomenės Vadas?

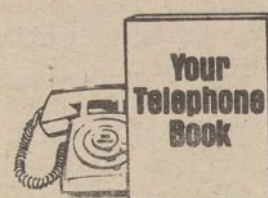
Aplamai, Šliogerio atsiminimuose A. Smetonos kaip valstybininko vaizdas išėjo gan blankus, svyruojantis, žodžiu, nepakankamai išryškintas. Skaitytojui susidaro įspūdis, kad autorius vengia paimti jautų už ragų, o tūpinėja aplink užsimovęs baltomis pirštinais. Kai kam, gal būt, ir patinka žiūrėti į didžiuosius mūsų istorijos įvykius bei valstybininkus, pro ružavus akinius, bet, ar nebūtų labiau pasitarnaujama tiesai žiūrint į juos realiai? Mes jau pakankamai prilaistėme romantinio limonado ant mūsų senosios Lietuvos didžiaviryų, tad, rodos, būtų pats metas imti rimčiau ir kritiškiau žiūrėti į naujosios Lietuvos valstybės vyrus.

Kyla klausimas, ar reikėjo Šliogeriu rašyti savo atsiminimus? Be jokios abejonės reikėjo ir labai gerai padarė, kad jis juos parašė ir kad J. Bačiūnas juos išleido. Visų pirma, literatūra apie A. Smetoną nėra gausi ir todėl gerai, kad atsiranda jos daugiau, nes šiaip ar taip, jis yra pirmasis ir paskutinis Lietuvos prezidentas, kitaip sakant, istorinė kad ir kontraversinė asmenybė, ir todėl jo gyvenimo bei veiklos kiekviena smulkmena registruotina. Antra, jei vyresniajai kartai, gyvenusiai ir dirbusiai A. Smetonos laikais, tokio pobūdžio atsiminimai ne daug ką naujo tepasako, tai jauniesniajai kartai, norinčiai susipažinti su nepriklausoma Lietuva, -- žinoma, jei ji nori susipažinti -- Šliogerio knyga bus naudinga.

Į kokias vietas galite skambinti nemokamai?

Tikrinkite jūsų
apylinkės sąrašus...

JIE YRA KNYGOJE

Šalia jūsų telefono...
nėra nieko iškalbingesnio

Ohio Bell

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Maištininkų teismas (2)

Vaidingiausiai Keturių Vėjų teismo aprašymą "7 Meno Dienos" pradeda pačia pirmąja pastraipa, iš kurios matyti, kaip tada šis literatūros maištininkų reikalas Kauno visuomenėje staiga buvo pasidaręs įdomus ir kokia gausybė publikos veržėsi pasiklausyti komedijos. Žurnaliukas rašo: —

"Didžioji Universiteto salė dar prieš aštuntą valandą jau braskėjo. Prielangiai ir visos stovimos vietos kalte prikalto, — tai čia laimingieji. Daug blogiau tiems, kurie tik prieš 15 minučių atėjo. Kurie dar už durų, koridoriuose ir ant laiptų. Nėra jokių žymių, kur čia rūbus atiduoti, kur čia bilietą gauti. Užpakaliniai kelte kelia į viršų pirmutinius. Švelnesnėji, nestatydami rizikon savo šonkaulių, grįžta gatvėn. Pagaliau publika "susitulpina" salėje ir apylinkėse".

Pirmose kėdėse susodinami kaltinamieji keturviejininkai. O už teisėjų stalo profesoriai ir docentai. Teisma sudaro: Mykolas Biržiška (pirmininkas) ir nariai: V. Krėvė Mickevičius, V. Dubas, P. Augustaitis; ekspertai — Balys Sruoga ir J. Tumas-Vaižgantas.

Atidarydamas posėdį, pirmininkas M. Biržiška pastebi, kad šis visuomeninis teismas turės savo rimtą ir galbūt linksmąją pusę, kas iš karto nuteikia publiką pastarąja linkme. Sekretoriui perskaičius kaltinamąjį aktą, ekspertas docentas Tumas-Vaižgantas rūšiu balsu išdeda nusikaltimo apčiuopiamus įrodymus. Esą, per šešis metus Keturių Vėjų grupė išleido tik keturius numerius savo žurnalo, suruošė tik tris literatūros vakarus ir išspausdino tik šešias knygas. Narių turi tryliką, bet sąstatas nepastovus: vieni išstoje, kiti naujai atėję.

O tada prokuroras Henrikas Blazas pradėjo paeiliui šukuoti Keturių Vėjų nusikaltimus. Tariant glaustais A. Nykos Niliūno žodžiais (iš L. E.), jis juos kaltino: "bravūra, visokių ekstremizmu, visu-

menę šokiruojančia laikyvena, jaunuomenės tvirkiniu, svetimųjų pamėgdžiojimu, jėgoms neproporcingais užsimojimais etc."

Bet "7 Meno Dienos" prokuroro kalbą atpasakoja smulkiau ir kiek vaidingiau. Esą, jis pirmiausia pareiškęs, kad K. V. atsirado su 1922 m. vasario 16 dienos šaukliu, pasisakydamis grįžti senąjį atgyvenusį meną ir eis su tais, "kurie dar nepadvėję". Tačiau, anot prokuroro, bergždžia griauti senąjį meną, kadangi jis pats jau yra sugriuvęs. Kovoti su tankais prieš mėgančius yra tuščias darbas. Senieji dainiai apdainavo laisvės idealą, ir nepriklausomybę atgavus jiems neliko apie ką daugiau dainuoti.

Bet ar ką nors naujo mums atpūtė Keturi Vėjai? Jie akiai atsidavę plakatiškumui, žodžių ekvilibristikai, mašinų garbinimui, kam pas mus nėra pagrindo, ir taip poeziją sutechninę, jie nesuteikė mums naujos reikšmės. Po to, jis pasmerkė keturviejininkų pornografiškumą ir neproduktingumą. Galiausiai pasisakė, kad jis pats asmeniškai ne visai taip manęs apie K. Vėjus, bet... negalėjęs gi kitaip kalbėti, nes reikėjo eiti prokuroro pareigas.

Po tokio pasisakymo, sukelusio šypsenas publikoje, aišku, gynėjams buvo jaučiau.

Pirmuoju stoji tribūnon jaunesnysis — Petras Juodelis. Jis prisipažino, kad sunku kaltinamuosius ginti, atsižvelgiant į teisėjų sąstatą šališkumą. (Labai neadvokatiška pradžia, iš karto ir be įrodymų inkriminuojanti ir neigiamai nuteikianti teisėjus). Bet toliau buvo geriau. Anot gynėjo, kiekviena epocha turi savo meną. Futūrizmas yra dabartinės epochos menas, ir todėl jis negalėjęs neat-sirasti Lietuvoje. Dabartinė karta į visus gyvenimo reiškinius žiūri daug pa-prasčiau, negu senieji, kurie vis tebesikankina savo problemose. Vaižganto "Pragiedrulių" žmogus visai nebeatitinka šių dienų

žmogų. Nieko nepadarysi: Maironis, Krėvė ir kiti tautiški dainiai atsidūrė vežime, iš kurio arkliai išskinkyti...

Po Juodelio tribūnon užsiriti pagrindinis gynėjas J. Baldauskas, kuris ne tik mintimi, bet ir fiziškai norėjo parodyti savo mokslinių argumentų svorį. Jis iš karto pralinksmino auditoriją savo atsinešto portfelio storumu ir iš jo pradėjo traukti storiiausius tomus, iš kurių be abejo norėjo šį tą pacituoti. Savo kalboje vis vartojo nepaprastai painius svetimkalbiškus išsireiškimus, kaip "materialistinis imperia lizmas", "imperialkapitalizmas" ir pan. Ir kai pirmininkas pagaliau pareikalavo grįžti arčiau prie temos, gynėjas tada kiekvienam atskiram teisėjui pareiškė visiška savo nepasitikėjimą (!) ir tuojau pat Keturius Vėjus... apkaltino neturint jokio ideologijos, pranašaudamas jiems greitą žuvimą.

(Apie šį antrąjį gynėją "7 Meno Dienų" reporteris rašo pasiepiantčiai ir neigiamai, nieko daugiau iš jo supermoksliskos kalbos neatpasakodamas. Iš tikrųjų, paskutinioji Baldausko diagnozė ir pranašystė buvo labai tiksli. Keturių Vėjų žurnalas netrukus visai sustojo, o po metų kitų ir patį keturviejininkų broliją, kaip grupę, bent viešai, liovėsi egzistuoti!).

Abiem šeim išsiskaičius, buvo duotas žodis kaltinamiesiems.

Jų visų vardu išėjo kaltėti J. Petrenas-Tarulis (ne Binkis, kaip normaliai būtų reikėję laukti, bet Tarulis, laikomas "teoretiku"). Jis sumaniai išnaudojo padėtį ir auditorijos nuotaiką, kai teismas susijaukė, kaltintojas lyg norėjo ginti, vienas gynėjas gi pradėjo kaltinti, ir byla beveik nukrypo daugiau prieš akademikus, negu keturviejininkus.

Tarulis pareiškė negalįs suprasti, kurie čia kaltina, kurie gina ir bendrai, ko teismas norįs. Tik viena jam aišku, jog į klausimą, kodėl čia tiek daug publikos, ypač jaunuomenės susirinko, atsakymas bus — Keturi Vėjai. Dar neseniai doc. Tumas keturviejininkus vadinęs pamišėliais ir jų darbą klaidėjimu (A. Jakštas vėliau juos išvadinot net "šunistais"...), o dabar pažanga, — eksperimentas veik visą laiką tyloje. Prof. M. Biržiška, ruošdamas moksleiviams Donelaičio raštus, taip jį apipiaustęs, kad vietomis pažinti nebegalima. Mes, Keturi Vėjai, nesiduosim apipiaustomi. Mes prisipažįstame pilnai kalti. Nusikaltome sąmoningai ir esam pasiryžę toliau nusikalsti. Prašau mus nuteisti, nes išteisinimas būtų mums "pakasynų maišu"...

Publikai triukšmingai plojant, visi kaltinamieji pakilo ir demonstratyviai išėjo iš salės. Sulaikyti nebuvo kam: Universitetas savo policijos neturėjo, o valdžios policija neturėjo teisės čia įkelti kojos. O bent pati publika, — bet ji labiau simpatizavo nusikaltėliams...

Po gero pusvalandžio teisėjų pasitarimų, pirmininkas paskelbė sprendimą. Pilno jo teksto mano turi-

Algio Reivyčio helikopteris su Vyčiu Vietnamo fronte.

LIETUVIAI KARIAI VIETNAME

Iš tolimo kautynių lauko, Vietname, karys ALGIS REIVYTIS, rašo:

"Siunčiu pora nuotraukų mano malūnsparnio-helikopterio, kurio priekines duris puošia spalvotas Lie-

tuvos Vytis. Galiu pasigirti, kad tai vienintelis amerikiečių lėktuvas Vietname, puošiamas kitos šalies herbu. Aš šiuo savo lėktuvu nuolat pasididžiuoju, ir niekuomet nepamirštu, ką toji Vytis reiškia.

Daug kartų buvau prieš užpultas ir apšaudomas. Net 23 kartus priešais patikė į mano lėktuvą, tačiau lietuviškas Vytis "laimino" ir mano lėktuvas nenukrito. Kur tik teko skristi Vietname, visi nuolat klausia apie Vytį. Man buvo malonu pasakyti, kad tai yra herbas mano tėvų šalies, Lietuvos".

Toliau karys Algis Reivytis, rašo: "Kada turėjau persikelti į kitą pulką, gavau leidimą iš komendanto kartu perkelti malūnsparnio duris su lietuvišku vyčiu. Aš taip pamėgau Vytį, kad pasistengsiu jį parvežti su visom malūnsparnio durim baigęs savo tarnybą apie kovo mėn. pabaigą".

Galima pasidžiaugti tokiomis kariais, kaip Algiu Reivyčiu, kuris ir Vietname karo lauke sugeba gar-sinti Lietuvą. A. Trečiokas

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoje modernioje

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKAS

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. St. Remy Imp. 3 Str.	
Napoleon Brandy	5th — \$4.39
2. Sunny Brook 80 proof wiskey	5th — \$3.39
3. Imported Scotch Whiskey	5th — \$3.98
4. Imported French Cordials	5th — \$2.98
5. Liebfraumilch German Wine	5th — \$0.98
6. Imported French Brandy	5th — \$3.35
7. Ricadona Vermouth 30 oz.	Bot. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

ALBERT ENGSTROEM

SARGAI

NOVELĖ

ALBERT ENGSTROEM (1869-1940) švedų rašytojas humoristas ir menininkas, 1922 m. išrinktas į Švedų Akademiją. Savo piešiniais jo knygoje Soendags Nisse, paskui Strix, kurio redaktoriui jis pats buvo, tapo populiarius šveduose. Jo sukurtas uoste besilankiojantis tipelis "kollingen" pasidarė klasikine figūra. Gausioje savo prozos kūryboje ir piešiniuose Engstroem sultingu humoru, tiesiog genialiu sugebėjimu charakteriams pagauti, džiaugsmu visam kas primityvu, vaidavo švedų liaudies psichiką. Jo mėgiamiausi personažai buvo Smalando provincijos ūkininkai ir Roslagen gyventojai. Engstroem yra nepaprastas kalbos meistras ir yra pagavęs savo vaizduojamų personažų kalbos niuansus. 1941 m. Švedijoje išleista tautinė jo raštų laida 28 tomai.

Kai Peteris Karlsonas, buvęs laivų dailidė, dabar prižiūrįs teisėjo Ekebergo vasarnamį, pamatė jog nakčia kažkas atsakančiai apskynė geriausią obelį sode, jis baisiai įdūko. Ir ne todėl, kad įtarimo šešėlis galėjo kristi ant jo (šiaip ar taip, tas šešėlis nebūtų buvęs pats tamsiausias). Piktčiausia buvo, kad visai neseniai jis taip gražbylingai, pamargindamas savo kalbą jūreiviškais žodeliais, išdėstė teisėjui, kad šitas medis -- nuostabiai našus.

Jis, Peteris Karlsonas, dabar stačiai galvą guldė, kad vagystė daugiau nebepasikartos.

Senos jūreivių giminės palikuonis, nagingas laivų dailidė, visų galų meistras, jis, kaip sakoma laivyne, mokėjo "sunarplioti visus galus". Laimė,

jis turi didžiausio kalibro šaudyklę, išlikusią iš neatmenamų laikų, -- ji buvo primušama pro-vamzdį, -- o ir išmanumo jam netrūksta, tad jis ir užtaisys su ta šaudykle tokius spąstus, kad daugiau niekas į sodą neįsibraus. O kad brausis, nebuvo jokios abejonės, -- juk pirmą sykį tam niekšui taip gerai pasisekė. Bet tegul tik jis dar kartą pabando gviestis į svetimą naudą: gaus į vairugali žemiau vaterlinijos tokią porciją druskos, kad negreit galės atsišvartuoti. O jau po to jį sučiupti ir užvirinti porą kart virvagaliu per nugarą -- vienas juokas; o paskiau atiduoti į teisingumo rankas. Jis, Peteris Karlsonas, galėtų iš kažin ko kirsti, kad taip ir bus.

Tą dieną Peteris Karlsonas užtruko savo dirbtuvėje ilgiau nei paprastai. Jis nutašė kelis kuoliukus, išgręžė juose skylutes, -- gerai, kad jį turį visą ritinį tikros jūreivinės gervės, kuri slysta kaip išvaškuota. Sumeistravo taipgi pastovėlį šaudyklei, kurią įtaisys kampe tarp sandėliuko ir tvoros, po tekėlu.

Kai senė atėjo šaukti pietų, jis neįsileido jos. Juk moterų liežuvis -- kaip puode menturis. To betrūko, kad visi sužinotų, ką jis čia veikia. Tada, aiškus daiktas, tiek ir tematysis vagi, -- svarstė sau vienas Karlsonas.

Jei prireiks, jis dežuruos ponų namo virtuvėje kiauras naktis ir įrodys teisėjui, kad tarnauja jam dorai ir sąžiningai ir niekad nė obuolėlio nėra pasiėmęs. O kad senė nelepėtų, kas nereikia, jis jai pasakys, kad prižadėjęs padėti Stenbergui padžiauti tinklus jo šėtroje Eršere, bet... velniai rautų... Tas gali lengvai išaiškėti ir tada pasirodys, kad jis tiesiog sumelavo. Reiks paprašyti Stenbergą, tegul jis pasako savo senei, kad ketinąs eiti į Eršerą savo tinklų žiūrėti. O iš tikrųjų jis

ateidinės į teisėjo namus ir padės Karlsonui tykoti vagies. Jei Stenbergui pastatai litrą degtinės, juo gali pilnai pasikliauti -- tą jau Karlsonas žino.

Tokią apmetę planą Karlsonas, sėdėdamas savo dirbtuvėje. Žabangai bus iš tiesų gudriai paspėsti: visi žinos, kad Karlsono nėra namie. O kas gali geriau privilioti vagi?

Po pietų Karlsonas padirbo iš savo šaudyklės tokius velnioniškus spąstus, kokius tik begali sugalvoti krikščionis Ruslagene, o tikras ruslagenietis, kaip žinoma, ne pirštu penimas. Padaryti juos buvo nelengva, nes reikėjo viską numatyti, -- juk vagies buvo galima laukti iš dviejų pusių. Karlsonas sukalė kuoliukus ir ištiesė virves labai sumaningai, lyg takelą burlaivyje. Tad jei tik vagis nenusileis kaip angelas tiesiog iš dangaus, jis gaus į reikiamą vietą druskos užtaisą.

Kai viskas buvo baigta, Karlsonas nuėjo pas Stenbergą.

Na, žinoma, Stenbergas ilgai įkalbinėti nereikėjo. Labai jau jį viliojo perspektyva praleisti naktį prie butelio degtinės, be senės. O jei reikės pačiupti ką nors už pakarpos, vis vien ką, -- Stenbergas visada pasirengęs. Pasiūlymas buvo priimtas.

Vakarop Karlsonas pareiškė savo senei, kad išeinąs į Eršerą padėti Stenbergui. Senė įbruko jam į kišenę kelis sviestainius, ir jis nuėjo į dirbtuvę, kur ant lentų džiūstančių palubėje, stovėjo du buteliai. Jis paėmė tą, kur su smalka, ir nutraukė pas Stenbergą, seniai jo belaukiantį.

Ir abu seniai leidosi kelionėn.

(Pabaiga kitame numeryje)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Iš A. Landsbergio veikalo "Barzda" repeticijos, Premjera įvyks New Yorke kartu su K. Ostrausko veikalu "Pypkė", balandžio 29 d. Van Wyck Junior mokyklos salėje. Nuotraukoje aktoriai: K. Vasiliauskas, A. Uknevičiūtė, E. Vaičiulaitis, P. Sandanavičius ir V. Vailukas, G. Naujokaičio nuotrauka

ABSURDO TEATRO SIMPOZIUMAS

Pamačius Harold Pinter veiklą "The homecoming" kilo neišvengiamas klausimas: ką jis norėjo pasakyti, kodėl jis taip pasakė? Ar tikrai racionaliai nebegalima išaiškinti šito pasaulio absurdo? Bet būtų buvę neįmanoma išeiti iš tos dramatos tyliai ir tik patraukiant pečius, nes tai, kas ten buvo išgyventa ir gal nevisai pilnai suprasta, mums visiems buvo svarbu ir aktualu.

Vėliau, Santaros-Sviesos New Yorke kovo 10 d. suruoštame simpoziume apie "absurdo teatrą literatūroje", dalyvaujant Algirdui Landsbergiui ir Kostui Ostrauskiui, o moderatoriui būnant Juozui Dabūnui, teko suprasti, kad tai kas yra taip aišku Pinterio veikale, pas mus išsiskiria tik pirmojo rimimo dienoje ir kad mūsų kūrybinės problemos yra toli nuo šių dienų problematikos ir formos.

Pati simpoziumo raida įrodė, kad absurdo teatro diskusija yra banali, jeigu nėra paremta sukurtais veikalais, pastatytais scenoje. Iš pat pradžių buvo ginčijamasi apie absurdo terminą pagal absurdo teatro kritiko Martin Esslin aiškinimus ir interpretaciją. Minėtas kritikas daro savo išvadas a posteriori, analizuodamas egzistuojančius veikalus, tuo tarpu mūsų dramaturgai bandė jį išaiškinti priori, nes dvi-

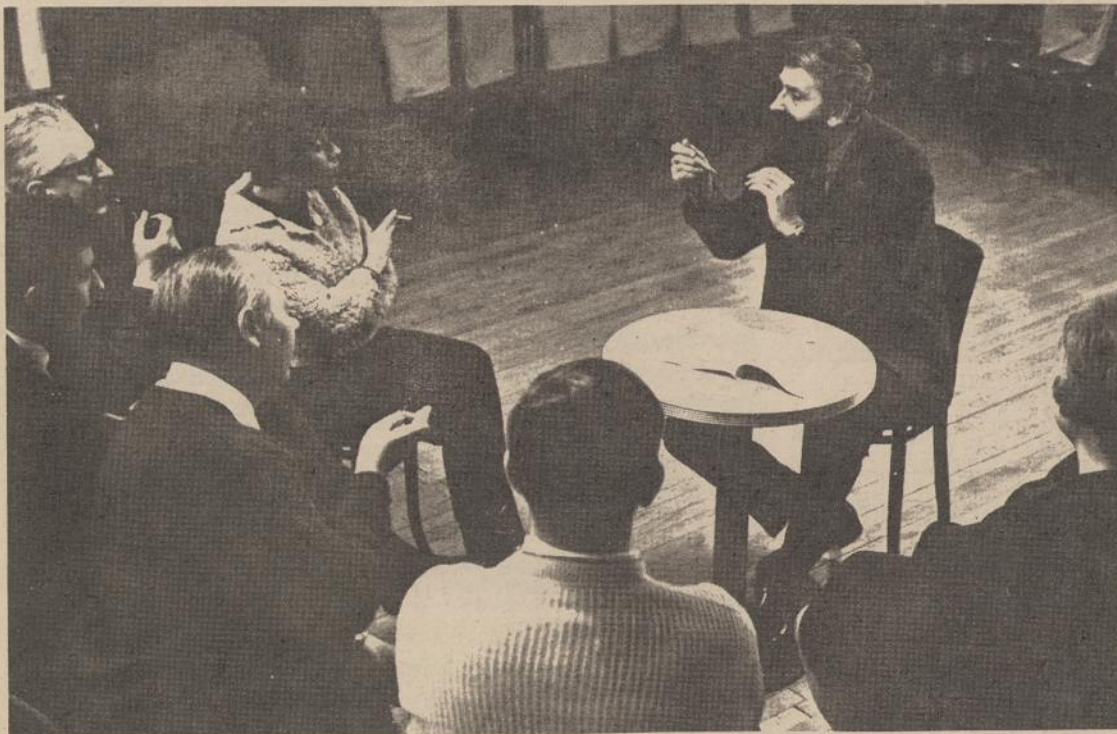
remtas tikrais mūsų dabartinės gyvenimo aplinkos faktais, iš kurių kaip tik ir turėtų plaukti visa mūsų kūryba. Faktas tačiau yra tas, kad mes mažai ar visiškai neišnaudojame mūsų absurdiškos situacijos ir jos neigiamą dinamiką kūryboje.

Kas gi yra tas absurdo teatras? Taip kaip tapyboje yra abstraktinis menas, ar romanų rašytojuose yra anti-romanas, taip teatras tam tikra prasme surado savo anti-teatrą, kuris tą neviltį ir žmogaus beprasmiškumą įkūnija scenos veikale. Pas Samuel Beckett tas beprasmiškumas pasireiškia primityviausiu realizme; pas Harold Pinter, kasdieniškame žiaurume ir meilės instinktu, kuris valdo žmogaus nesugyvenimą ir barbariškumą jį desintegrudamas.

Viskas, kas šiandien normalu ir sutampa su žmogumi ir jo aplinka ir yra tuo pačiu absurdas; ta prasme ir Landsbergio "Barzda" ir Ostrausko "Gyveno kartą senelis ir senelė" yra pilni absurdo elementų, bet savo forma ir gan lo-giška kompozicine raida jie gali priklausyti bet kokiam laikotarpiui. Neveltui šitam simpoziumui (Nukelta į 6 psl.)

Scena iš Bostono Modernaus Teatro grupės ruošiamo Algirdo Landsbergio "Sudiev mano Karaliau" pastatymo, kuris įvyks balandžio 1 d. Pilių Draugijos salėje. Drauge bus statomas ir Jean Giraudoux "Apolonas iš Belako". Nuotraukoje aktoriai Giedrė Karosaitė ir Kazys Barunus, B. Kerbelienės nuotrauka

A. Landsbergis, farso "Barzda" autorius, aiškina aktoriams veikalo 27-ias idėjas: tris pagrindines, dešimt antrinių ir keturiolika trečiųjų. Kiekvienas žiūrovas "Barzdoj" turėtų: rast bent po dvi savo asmeniškias idėjas. Nuotraukoj aktoriai: D. Uknevičiūtė, Vyt. Vailukas (pastatymo režisierius), E. Vaičiulis, K. Vasiliauskas, P. Sandanavičius ir A. Uknevičiūtė. Premjera New Yorke įvyks kartu su K. Ostrausko "Pypke" balandžio 29-tą d., 8 v.v. Van Wyck Junior High School, 85-05 144th St., Jamaica, N.Y. G. Naujokaičio nuotrauka

Rašytojas Paulius Jurkus kalba Draugo romano laureato Prano Naujokaičio ir premijuotos knygos "Žydinčios dienos" pristatyme, kurį suruošė Patersono New Jersey Lietuvių Bendruomenės apylinkė sekmadienį kovo 12 d. Iš kairės: kun. V. Dabušis, rašytoja O. Balčiūnienė, Vaclovas Čižūnas, laureatas Pranas Naujokaitis, Kotryna Grigaitytė-Graudienė, Paulius Jurkus ir Patersono LB pirminkas A. Rugys. Gedimino Naujokaičio nuotrauka

'Žydinčios Dienos' Patersone

Lietuvių Bendruomenės Paterson, N.J., apylinkės valdyba, kurios pirmininku yra Antanas Rugys, š.m. kovo 12 d. surengė pagerbimą tos apylinkės nariui rašytojui Pranui Naujokaičiui, šiais metais gavusiam Draugo romano premiją, kuri jam įteikta kovo 4 d. Chicagoje.

Pagerbimas įvyko šv. Kazimiero parapijos salėje, kur susirinko arti šimto artimųjų ir tolimųjų vietovių lietuvių. Keliolika artimų Pr. Naujokaičio bičiulių atvyko ir iš New Yorko. Pagerbimui ir literatūrinei popietei vadovaujantis A. Rugys trumpu žodžiu paaiškino šio susibūrimo tikslą, garbės prezidiuman pakvietė laureatą Praną Naujokaitį, Darbininko redaktorių Paulių Jurkų, kuris buvo ir šios literatūrinės popietės pagrindiniu kalbėtoju, rašytojas - poetas L. Grigaitytė - Graudienė ir O. Balčiūnienė - Audronė, pedagogą V. Čižūną, kun. V. Dabušį.

Apibūdindamas laureatą kaip rašytoją, P. Jurkus ilgiau sustojo prie Prano Naujokaičio paskutinio, premijuoto romano "Žydinčios Dienos", pabrėždamas tai, kad toks romanas, kuris apimtų visą nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, nuo nepriklausomybės iškovojoimo ligi jos praradimo su pažangos laimėjimais ir pasitaikiusiomis nesėkmėmis, ligi tų siaubingų dienų, kada atsikūrus ir savystoviu tapęs lietuvis klatingu smurtu grąžintas vėl vergo padėtin, -- yra pats pirmasis mūsų literatūroje. Autorius šiame romane išryškino nepriklausomos Lietuvos pažangumą, anot šio romanopavadinimo, tai buvo Lietuvos žmonėms žydinčios dienos. Vertindamas P. Naujokaičio paskutinę knygą, kalbėtojas pabrėžė rašytojo sugebėjimą skaitytojų patiekti ne tik gražų vaizdą, bet ir dailų sakini.

Iš laureatą sveikinusįjų bei linkėjusių jam ir ateityje sėkmės paaiš-

kėjo, kad P. Naujokaitis skaitytojams yra patiekęs eilę prozos ir poezijos leidinių.

Laureatas P. Naujokaitis savo žodyje kalbėjo apie rašytojo vargus ir džiaugsmus, kaip kūrinio veikėjai, kol jie sustoja savo vietosna.

Šios literatūrinės popietės rengėjai dalyvius pavaišino kavute ir užkandžiais. Čia paaiškėjo, kad šia proga parduota bent kelios dešimtys "Žydinčios Dienos" romano egzempliorių.

LB Patersono apylinkė šiuo parengimu parodė gražų pavyzdį ir kitoms organizacijoms, jog reikia atiduoti tinkamą dėmesį kultūrinį darbą dirbantiems savo nariams.

(d.p.)

KAS NAUJA?

• Dail. Romas Viesulas, pakviestas dalyvauti Vancouver Tarptautinėje Grafikos parodoje Kanadoje. Dalyvaus Brazilija, Prancūzija, Vokietija, Austrija, SSSR, Anglija, Izraelis, Italija, Japonija, Olandija, Lenkija, Jugoslavija ir Čilė. Ameriką atstovaus apie 15 grafikų.

• Vytautas Karosas, gyv. Chicagoje, baigia ruošti savo poezijos rinkinį. Jis nuo pat jaunystės mėgo literatūrą, ja domėjosi ir kūrė, bet viešumoje, net ir periodikoje, iki šiol nesirodė.

PAVOGTA MONČIO SKULPTŪRA "KOKETĖ"

Vasario pabaigoje iš Galery International parodos salės Clevelande buvo pavogta (15 cm. aukščio) Antonio Monchio bronzinė skulptūra "Koketė".

Galerija yra paskyrusi 100 dolerių premiją padėjusiam surasti pavogtą skulptūrą.

MINTYS TIES KONSTITUCIJOM

Girdėjau, kad Konstantinas Račkauskas, buvęs mūsų konstitucinės teisės autoriteto prof. M. Roemerio asistentas, Valstybės Tarybos referentas ir vėliau narys, o čia, Amerikoje, Fordhamo universiteto profesorius, sunkiai serga. (Kas šiandien iš tų, kurie dar nepriklausomoje Lietuvoje buvo kiek iškilę savo profesijoje, dar yra visiškai sveikas?) Už tat buvau labai maloniai nustebęs gavęs jo 178 psl. knygą "Lietuvos Konstitucinės Teisės Klausimais," kurioje po autoriaus pastabų ir samprotavimų yra Vasario 16 d. akto ir 5 Lietuvos Konstitucijų tekstai. Šioji knyga yra būtina tiems, kurie domisi Lietuvos praeitimi ir ateitimi. Kad tokių, kurie tuo

klausimu rimtai rūpinęsi, yra nedaug, geriausiai įrodo tas faktas, kad šis darbas buvo paties autoriaus lėšomis išleistas, kas, žinoma, tik padidina jo nuopelnus.

Terminas "konstitucija" plačia prasme yra visa schema, pagal kurią kraštas yra valdomas, siauresne prasme "konstitucija" yra dokumentas, kuris nustato tam pagrindines taisykles. Kaip žinia, D. Britanija neturi tokio vieno dokumento, tačiau tai nereiškia, kad ten nebūtų konstitucinių pagrindinių teisių, kurių valdžia negali pažeisti. Iš kitos pusės, visa eilė labai gražiai skambančių konstitucijų buvo labai trumpalaikės. Lie-

(Nukelta į 6 psl.)

KŪRYBA IR MOKSLAS

13 K. Ostrausko "Pypkės" re-petacijos. Vyt. Valiukas ir D. Juknevičiūtė. Premjera įvyksta New Yorke.

G. Naujokaičio nuotrauka

ABSURDO TEATRO...

(Atkelta iš 5 psl.)

me buvo linksniuojami ne tik visi absurdo teatro šulai (Ionesco, Beckett, Genet) bet ir graikų dramaturgai, Shakespeare ir net Commedia del Arte Italiana iš Renesanso laikų.

Kai buvo prieita prie lietuviško teatro pastatymų, dauguma dalyvavusių režisierių (Valiukas, Žukauskas, Daubėnas) turėjo sutikti su gan tragiška situacija.

Vargšas lietuviškas teatras priklausas nuo režisierių, aktorių, dekoratorių ir t.t., kurių nėra! Kaip tu kalbėsi apie teatrą, kurio nematai? Chicagoje, tiesa, buvo pastatyta pora Ostrausko veikalų, o dar kitur Landsbergio, net angliškai, bet dauguma mūsų simpoziume susirinkusių neesam matėtų vaidi-

nimų ir turėjom vadovautis vien teatro skaitymu. Koks absurdas skaityti teatrą! Teatras yra gyvas tik scenoje, už tai jis mažiausia tyras iš visų literatūrinių žanrų, nes parašytas veiklas dar ne teatras; priklauso kaip režisierius perskaitytą tekstą perduos, kaip aktorius įkūnys charakterį, kaip scena reprezentuos tikrai realią situaciją. Ir čia dažniausiai gaunasi absurdas. Jeigu absurdo teatras savo pirmus bandymus darė kalėjimuose ir Paryžiaus snobų salėse, kodėl egzilių privilegijuota situacija negalėtų panašių bandymų įgyvendinti?

Tokios ir panašios buvo diskusijos, kaip visados, užsitęsios per ilgai; kaip visados, be jokių konkrečių rezultatų; kaip visados, pasibaigusios su rūgščiu kvapu, nes vieton atviro dialogo buvo norėta viens kitą pataisyti, viens kitam pasirodyti koks mandras, koks mokytas jis yra...

Turėdami tik du avantgardinius dramaturgus (kas iš tikrųjų jau labai daug) ir be jokių sąlygų pastatyti jų veikalus kaip reikiant, jų dramos pasi- lieka kaip brangus skriptas geresniems laikams. (sg)

KAS NAUJA LIETUVOJ?

DAIL. UŠINSKAS ISLINDO IŠ "SĖSELIO"

Maskvos žurnale ISKUS-TVO, šių metų pirmajame numeryje, yra įdėta išsami apybraiža apie dailininką Stasį Ušinską. Autorė (V. Kulešova), dailės meno teoretikė, itin aukštai įvertino S. Ušinsko scenovaizdžius, sukurtus Kauno Valstybiniame teatre dar prieš bolševikiniais laikais. S. Ušinskis įrašomas greta kitų jau aukštai įvertintų lietuvių dailės įžymybių — skulptoriaus J. Mikėno, tapytojo A. Gudaičio, keramikos L. Strolio ir dekoratoriaus L. Truikio. Pažymėtina, kad S. Ušinskis, kaip ir L. Truikys, apie 20 metų buvo laikomi "šešelyje". (E)

SOVIETŲ RASYTOJŲ DEKANAS LIETUVIS

Kovo mėnesį išleistas Sovietų Sąjungos rašytojų informacinis biuletenis pažymėjo, kad sovietinėje rašytojų sąjungoje esą 6560 narių, rašančių 72 kalbomis. Jų tarpe vyriausias ir jauniausias amžiumi — abu lietuviai. (Lietuvoje veikianti rašytojų sąjunga irgi laikoma tik sovietinės, daugiausia rusų, rašytojų sąjungos padaliniu). Tie Lietuvos ir net visos sovietinės imperijos "čempionai" yra Marcelinas Šikšnys (Šiaulėniškis Senelis), 93 metų amžiaus, ir Algimantas Mikuta, dar tik 23 metų amžiaus. (E)

SCENOS MĖGEJAI IR — SKAITOVAI

Kovo 10-15 d. Vilniuje buvo vadinamųjų saviveiklinių (mėgėjų) teatrų varžybos. Ta proga buvo paminėti scenos mėgėjų būrelių skaičiai. Būtent, varžybose dalyvavo "877 dramatos ratelių, 13 liaudies teatrų, 477 meninių agitbrigadų kolektyvų dalyviai, 1,365

MINTYS TIES KONSTITUCIJOM...

(Atkelta iš 5 psl.)

tuva, pavyzdžiui, jų turėjo net 5, 3 laikines ir dvi nuolatinės, tačiau svarbiausias dokumentas, K. Račkausko nuomone, yra Vasario 16 d. aktas, nes jis skelbia nepriklausomybę. Vėlesnės konstitucijos, pagal laiko reikalavimus ir konstitucijų leidėjų įsitikinimus, tik siekė patikrinti nepriklausomai Lietuvai egzistenciją ir testinumą. Dėl to nė viena jų — anot autoriaus — nėra smerktina.

Toks paaiškinimas išduoda, kad autorius palietė gana keblią temą, kuri gali tuoju sukelti ginčų, būtent, kuri iš dviejų nuolatinių konstitucijų yra geresnė. Pirmoji buvo demokratinė, beveik visą valdžią pavojingai pavedusi seimui, antroji autoritarinė — šiandien turbūt beveik niekam nepriimtina. Ją, mano nuomone, galima suprasti turint galvoje ne tik Lietuvoje buvusias nuotaikas ir sąlygas, bet ir visoje Vidurio bei Rytų Europoje būklę. Autorius jų plačiau nenagrinėja, pa-

skaitovai". Suprastina, kad iš tiekios ratelių bei brigadų tik geriausi dalyvavo Vilniuje, atranka jau anksčiau buvo atlikta.

Dramos rateliais vadina nereguliariai veikiantieji vaidinimo mėgėjų būreliai, o liaudies teatrai — reguliariau veikiantieji nevalstybiniai teatrai, surengiantieji vieną kitą vaidinimą kasmet. "Meninės agitbrigados" — dviejų, trijų ar kelių asmenų grupės, besiverčiančios maždaug politinės satyros vaizdėlių vaidinimais, kupletais ir pan. Skaitovai — deklamuotojai, prozos skaitytojai.

Skaičiai rodo, kad vaidinimų mėgėjų gana apstu. Į šiuos skaičius neįjungti chorai ir orkestrėliai. (E)

Lituanistinės bibliotekos leidinių eilėje Vilniuje išleistas įdomus kultūros istorijos paminklas — Mykolo Lietuvio memuarai "De moribus tartarorum, lituanorum et maschorum" (Apie totorių, lietuvių ir maskvėnų papročius), parašyti lotynų kalba, 16-tojo amžiaus vidury, žygmanto Augusto laikais. Tuo metu kilo Maskvos galybė, Lietuva jau buvo netekusi eilės jos valdytų žemių. Mykolas Lietuvis (Michalo Lituanus) — kas jis buvo, nėra galutinai išaiškinta — buvo didžiai susirūpinęs maskvėnų įsigalėjimu ir Lietuvos silpnėjimu. Kaltino tų laikų Lietuvos bajoriją dėl dorovinio sugėlimo ir nesugebėjimo palaikyti tinkamą tvarką. Aiškino totorių ir maskvėnų papročius bei susitvarkymą ir iš palyginimų siūlė daryti išvadas. Maskvą laikė pavojingiausiu Lietuvos priešu.

Veikalo išleidimą tvarkė K. Korsakas ir redakcinės komisijos nariai — A. Venclova, R. Šarmaitis, J. Jurginis, J. Lebedys, A. Maldonis. (E)

BALTARAGIO MALŪNAS MASKVOS TEATRE...

Kovo 15 d. Maskvoj savo pasirodymus (rusų revoliucijos sukakties proga) pradėjo Kauno dramatos teatras. Vaidino neseniai inscenuotą K. Borutos "Baltaragio Malūną". (E)

sitenkindamas tik konstitucijų tekstu ir trumpu paaiškinimu.

Aplamai imant, valstybės santvarkos klausimas yra nuolatinis visų kraštų galvosūkis. Taip, pavyzdžiui, Walteriui Lippmannui paskutiniąją prancūzų rinkimą priminė mūsų laikų ir Nepriklausomaj Lietuvoj buvusią degančią problemą: ar efektyvi valdžia gali būti sudaryta su valdančiųjų pritarimu? Kaip žinia, Prancūzijos rinkimų dauguma pasisakė už seną "liaudies fronto" formulę, nors de Gaulle vyriausybė, aplamai imant sėkmingiau ir naudingesnį kraštą valdė negu bet kokia buvusi "liaudies fronto" vyriausybė, ūkiškai ir politiškai vedusi kraštą prie bankroto. Lippmannas net abejoja, ar dabartinė D. Britanijos politinė sistema galės išspręsti jos ūkines problemas. Ir klasiška amerikoniška sistema šiandien neatrodo galėsianti išspręsti visų problemų, kilusių iš gyventojų nepaprasto prieauglio ir urbanizacijos.

Tai turbūt todėl, kad teisės ir moralės normos paprastai seka gyvenimą, kuris greitai keičiasi. Už tat jos nuolat reikalauja peržiūrėjimo, nes jei jos nebus keičiama evoliucijos keliu, bus susilaukta revoliucijos.

Konstitucija, — anot nelaimingos Kinijos respublikos steigėjo Sun Yat Seno — yra kompromiso mašina tarp laisvės ir valdžios. Teoriškai, mūsų 1922 m. konstitucija davė laisvę visiems, bet praktiškai dar ilgą laiką buvo valdoma apskrities viršininkų ir karo komendantų įsakymais, kurių nebuvo kam apskusti. 1938 m. konstitucija išskėlė valstybės pirmavimą, tačiau toji valstybė negalėjo apginti savo piliečių.

Gale autorius padaro optimistines išvadas. Pasaulio gyvenimo raida rodo, kad kiekviena tauta siekia politinės nepriklausomybės, nes tik turėdama nepriklausomybę ji gali vystytis kaip atskira tauta. Už tat Lietuvos nepriklausomybės atstatymas jam tėra laiko (ir tai ne labai ilgo) klausimas. Kad tada kils didelių konstitucinių problemų — dedu jau dabar galvą.

Konstantinas Račkauskas: LIETUVOS KONSTITUCINĖS TEISĖS KLAUSIMAIŠ. Išleido autorius, spaudė Tėvų Pranciškonų spaustuvė. 178 psl., kaina 2 dol. Gaunama Dirvoje.

V. Meškauskas

SCHOOLS

SACRED HEART ANDOVER, MASS.

Resident school for boys in GRADES 4—8

Conducted by Brothers of The Sacred Heart

Modern Fireproof Building —Large Campus.

(28-42)

Amerikos Revoliucijos Dukterų organizacijos atstovė įteikia DAR medalius. Iš kairės į dešinę: latvė solistė ir visuomenės veikėja Lydia Venta-Voldemar Dobrovolsky, žurn. Vytautas Kasniūnas, Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis ir DAR atstovė Roberta Gross, V. Noreikos nuotrauka

PAGERBĖ VYTAUTĄ KASNIŪNĄ

Amerikos Revoliucijos Dukterys (The National Society of the Daughters of the American Revolution) kovo 18 d. She-raton Black Stone viešbutyje Chicagoje iškilmingų pietų metu pagerbė lietuvių žurnalistą ir visuomenininką Vytautą Kasniūną, apdovano-damos jį Amerikos Revoliucijos Dukterų specialiu medaliu.

Toks pat medalis tapo čia proga buvo įteiktas ir latvių tautybės atstovei solistei ir visuomenininkei Lydijai Venta Dobrovolsky.

Šiame pagerbime dalyvavo ir Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis bei estų ir latvių visuomenės atstovai.

Pažymėtina, kad šiam pagerbimui iš Illinois valstijos buvo pristatyta įvairių tautybių 318 kandidatų, ir iš jų tebuvo atrinkti tik du lietuviai Vytautas Kasniūnas ir latvė Lydija Venta Dobrovolsky. Kandidatai turėjo atitikti tam tikras kvalifikacijas: turi būti atvykę iš kitų kraštų, turėti Amerikos pilietybę nemažiau kaip penki metai, būti pavyzdingi piliečiai ir plačiai besireiškiant vienoje ar kelse visuomeninio gyvenimo, meno, mokslo ar kitose srityse savųjų tautiečių ir amerikiečių tarpe.

Vytautas Kasniūnas yra mūsų žurnalistas, puikiai valdąs žodį ir mintį, nuolatos parašąs ir dabartinėje mūsų spaudoje idomių straipsnių įvairiomis kultūrinio gyvenimo temomis. Jis yra reiškęsis Margočio ir Sophia Barcus radijo vlandėlėse su gražiais pasakojimais apie mūsų tėvynės grožį. Jo pasakojimus tada su pasigėrėjimu klausėsi visi radijo klausytojai ir mūsų jaunimas. Jis gražiai reiškiiasi ir lietuvių visuomeninėje veikloje, dalyvaudamas Korp! Neo-Lithuania, žurnalistų sąjungoje, skautų ir kitose organizacijose.

1955 metais jis kalbėjo Festival of Nation, Chicagoje, istorijos muziejuje 800 žmonių. Takalba sutapo ir su mūsų vasario 16-tąja. Kalbėtojas supažindino susirinkusiuosius su Lietuva ir jos kančia bei politiniais išgyvenimais. Antrą kartą Vytautas Kasniūnas kalbėjo ten pat 1956 m. 3 tūkstančiams, baigusiu Amerikos istorijos, konstitucijos ir literatūros mokyklą. Jis davė daug gražių palyginimų iš Bi-

liūno pasakos, klausytojų atvesdamas į Amerikos Revoliuciją ir pasiekus laimėjimus.

Visi tie Vytauto Kasniūno darbai ir lėmė jo parinkimą būti atžymėtu šios garbingos organizacijos žymeniu.

Pagerbtuosius svečiams pristatė ARD Illinois skyriaus viceprezidentė Mrs. R. Gross, pažymėdama, kad abu kandidatai atitiko organizacijos reikalavimus ir kvalifikacijas ir įteikė medalius su atitinkamais pažymėjimais.

Prezidentė Mrs. E. Hopewell pareiškė, kad pagal organizacijos naujus reikalavimus, medaliai įteikiami pirmą kartą ir nuoširdžiai pasveikino V. Kasniūną ir L. Venta-Dobrovolsky.

Dėkodamas už ypatingą dėmesį V. Kasniūnas kalbėjo apie komunizmo kėslus ir kaip nuo jų reikia saugotis. Čia pat plačiai citavo mūsų rašytoją Aloyzą Baroną iš Laiptai ir Bedugnės angliško vertimo, kas svečiams darė ypatingą įspūdį. Baigęs kalbą, Vytautas Kasniūnas įteikė Aloyzo Barono Laiptai ir Bedugnės anglų kalba po knygą: Revoliucijos Sūnų prezidentui, įžymiam advokatui Frank Sullivan iš Springfieldo, kuris knygą priimdamas pareiškė: "Pirmasis mano darbas bus tuoj grįžus namo perskaityti šią idomią knygą."

Antra knyga buvo įteikta Amerikos Revoliucijos Dukterų prezidentei Mrs. E. Hopewell ir trečia viceprezidentei Mrs. R. Gross.

Pagrindinę kalbą pasakė advokatas Sullivan, labai idomiškai interpretuodamas Amerikos revoliucijos ir bendrai šio krašto gyvenimą.

Džiugu, kad tokia reta proga ir tarp tokios gausybės kandidatų Vytautas Kasniūnas pasiekė gražaus pripažinimo ir įvertinimo amerikiečių organizacijos. Gi lietuviai mielam Vytautui linki ir toliau savo plunksna, patriotine mintimi ir darbu skaidrinti kartais labai ūkanotą lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Jurgis Janušaitis

HELP WANTED MALE

WANTED EXPERIENCED MACHINE REPAIRMEN Steady work for qualified men, Days only, 53 hrs. week. Apply in Person CORBAN SCRAPING & MACHINERY 8905 Dickens Cleveland, Ohio 216 — 721-3737

(32-39)

LB APYLINKIŲ NAUJOSIOS VALDYBOS

Kovo 19 d. įvykusiame LB abiejų Clevelando apylinkių metiniuose susirinkimuose išrinktos šio sąstato valdybos:

I Apylinkėje: F. Eidimtas, R. Grincius, J. Mikonis, A. Pautienis, A. Razgaitis, J. Smetona ir J. Šarkauskienė.

II Apylinkėje: M. Balyš, A.L. Jonaitis, V. Miškinis, K. Pautienis, B. Pautienytė; V.L. Ramanauskas, P. Tamulionis.

* PRANASMAINELIS, ramovėnų valdybos narys ir daugelio kitų organizacijų talkininkas, nakties metu laukiant autobuso Clevelando vakarinėje dalyje buvo užpultas plėšikų ir sunkiai sužalotas.

* INŽ. V. KAMANTAS po operacijos sveiksta namuose.

* LB TARYBOS rinkimams praversti, LB Clevelando I ir II apylinkėms rinkimų komisiją sudaro: pirm. Antanas L. Jonaitis, sekr. Leonas L. Balienė ir nariai -- Ignas Stankevičius, Ramunė Širvaitytė, Juozas Kaklauskas.

Visais rinkimų klausimais ir kandidatų į Tarybą pristatymu, prašome kreiptis į rinkimų komisijos pirm. A.L. Jonaitį adresu: 1223 E. 175 St., Cleveland, Ohio 11419 Telef. 531-4608.

LB Centro Valdybos patvarkymu kandidatų į Tarybą pristatymas pratęstas iki balandžio

LIETUVIŲ NAMŲ CLEVELANDE REIKALU

Dirvoje buvo rašyta, kad Clevelando Lithuanian Village, Inc. nori organizuoti lietuviškų namų statybos vajų. Šis Lithuanian Village Inc. sumanymas yra labai idomus ir turėtų būti remiamas visos Clevelando lietuviškos visuomenės. Lithuanian Village Inc. yra stiprus ekonominis

mėn. 7 d. imtinai (pašto anspaudas).

* PRANEŠAME lietuvių visuomenei, kad pakvietimus į Šv. Jurgio Parapijos nauda rengiamą koncertą-balių, kuris įvyks š.m. balandžio mėn. 22 d., jau galima užsisakyti stalai po 10 žmonių bei pavieniems pas Pr. Stempužį, telef. 486-6055, pas kitus Parapijos K-to narius bei Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos Tėvų komitetą.

Par. komitetas

METROPOLITAN OPERA atidaro pavasario festivalį Clevelande savo iškilia operų programa ir pasaulinio masto solistais.

Kovo mėn. 27 d. prasidėjo bilietų pardavimas 25000 operos muzikos mėgėjams, kurie balandžio 24-29 d. laikotarpį užpildys Public Auditorium erdvę.

Bilietai gaunami: 299 Euclid Ave., Broadview Savings & Loan Co.

Opera atvyksta net su 38 geležinkelio vagonais, užpildytomis scenos reikmenimis, ne tik 350 artistų, balto ir orkestro sąstatai, bet ir su pasaulinio masto operų žvaigždėmis, kaip Renata Tebaldi, Franco Corelli, Leontyne Price ir kt. Mums malonu, kad tų žvaigždžių tarpe yra ir Lilija Sukytė.

Operos sezonas Clevelande bus uždarytas Verdi opera "Otello", kur Gabrielė Turci pasirodys Desdemonos vaidmeny.

vienetas ir turi apčiuopiamą kapitalą, kuris jau įrodo, kad ta organizacija moka tvarkyti piniginius reikalus. Tačiau lietuvių namų statyba yra per didelis darbas ir per didelė atsakomybė vienai organizacijai. Clevelande yra ir kitų ekonomiskai besitvarkančių organizacijų, turinčių nekilnojamą turtą, būtent Vilties Draugija ir Čiurlionio Ansamblis. Visiems suprantama, kad jų dabartinės vietovės praranda ekonominę vertę ir tuo mažina jų pagrindinį kapitalą. Atrodo, kad šios trys organizacijos, sudėjusios savo kapitalus į vieną lietuviškų namų fondą, gautų didesnę lietuviškos visuomenės pritarimą ir ekonominę pagalbą.

Niekas negali užginčyti, kad Clevelandui reikia lietuviškų namų - lietuviško centro, kurame vyktų ne tik kultūrinis, bet ir mūsų jaunimo sportinis bei kitoks pramoginis gyvenimas. Mes gerai žinome, kad lietuviškos kultūros tęstinumui išlaikyti reikia priaugančio jaunimo, kuris domėtųsi mūsų tautiniais reikalais bei lietuviškais idealais. Gi kad mūsų jaunimas neatitrūktų nuo vyresnės kartos ir

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.
3784 E. 78 St.
Cleveland, Ohio
341-1700

A Subsidiary of PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL
Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINĮ ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS.

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL
341-1700

for an interview convenient for you.

Liudas Sagys, kurio naują tautinių šokių programą matysime balandžio 1 d., Vys. Valančiaus mokyklos pavasario baliuje.

galėtų palaikyti glaudesnę ryši tarpusavyje, tam reikia turėti vietą, kurioje jie galėtų susirinkti, linksmintis bei sportuoti. Pats jaunimas tokių sąlygų sukurti negali, todėl čia ir turėtų prisidėti finansiniai pajėgesnė lietuviška visuomenė.

Pradžioje toks centras galėtų talpinti skaitklą, spaustuve ir sporto bei pasilinksminimo sales, gi prie gerų norų ateityje iš jo galėtų išsivystyti didelis ne tik kultūrinis, bet ir ekonominis centras, kuris be salų, sporto aikštės, baseino galėtų turėti ir prekybines įmones bei taupymo ir paskolos kasą.

D. Degesys

* Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

* Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

WAREHOUSEMEN

Immediate full-time openings available for men who:
1-Are willing to work nights (9:30 p.m. to 6 a.m.)
2-Have had 3 years' work experience
3-Are H.S. Grads or equivalent preferred
Excellent working conditions and liberal employee benefits.
Apply in person (9 a.m. to 4 p.m., Monday thru Friday)

PERSONNEL DEPARTMENT
ROYAL DAIRY PRODUCTS, Inc.
631 Division St. Elizabeth, N.J.
(36-38)

INDIANA OPPORTUNITY!

O. J. SHOEMAKER CO., INC.
SOUTH BEND, INDIANA
CHIEF ENGINEER
(MECHANICAL)

Exper. in design of commercial heating and air conditioning systems, build, develop and direct engineering dept.

Generous salary commensurate with individual qualifications—

SEND RESUMES TO:
O. J. SHOEMAKER CO., INC.
BOX 418
SOUTH BEND, INDIANA
(32-38)

HELP WANTED FEMALE

PUBLIC HEALTH NURSE. Immediate opening for staff nurse in a small expanding public health agency in a scenic area near a cultural-educational center. Must meet minimum public health nursing certification requirements. Salary commensurate with education and experience. Apply Public Health Nursing Office, Monroe County Courthouse, Sparta, Wisc. (30-36)

DETROIT

DETROIT LIETUVIŲ FONDO UGDYTOJAI IR BICIULIAI

Kad neįkyltume vis tiem patiem aukotojam (rinkdami L. F. aukas), kurie jau yra LF paaukoję, Detroito LF Komitetas nutarė paskelbti pavardes visų LF narių įmokėjusių mažiau 100 dolerių.

Antanas ir kun. (broliai) Bronius Dagiliai paaukojo 2000 dol.

Aukojų po 1000 dol.: J. Andriulis su žmona, M. Šnapštys, A. L. Inž.-Arch. S-ga, Ona ir Juozas Briedžiai, Napol. ir dr. Martyna Miškiniai, dr. P. Šepetys, Stasė ir Vac. Urbonai.

500 dol.: dr. Leonas ir Marija Bajorūnai (pridėjo 400 dol.).

325 dol.: a. a. M. Kučinskienės atmint. įnašas.

250 dol.: JAV Liet. B-nės Detroito apylinkė.

225 dol.: St. Butkaus vardo šaulių kuova.

215 dol.: a. a. Prano Mišino atmin. įnašas.

204 dol.: a. a. M. Rimulytės-Augaitienės ir K. Augaičio atmint. įnašas.

Po 200 dol.: J. Butkus (pažadėjo papildyti iki 1000 dol.), S. Dryža, L. Fr. Bičiulių C. V., Liet. Veteranų S-ga Ramovė — Detroito sk., inž. Jurgis Mikaila, J. Mitkus ir žmona; B. Staniškis ir žmona, Jonas Šepetys, dr. P. Žemaitis ir žmona.

Po 150 dol.: Gen. Zenono Gerulaičio atmin. įnašas (pridėjo 50 dol.).

120 dol.: a. a. V. Viskantos atmint. įnašas.

Po 100 dol.: Amer. Liet. Balso radijo kl. Detroito, Ateitininkų sendraugių s-ga A. Banėnas, S. Bartkus, S. Barvydas, M. Baukys ir žmona, V. Bauža ir žmona, Fel. Blaudys, dr. V. Bublys, L. Bulgaris, P. Bulota, P. Cečkus ir žmona, gen. J. Černius ir žmona, K. Čiuželis, P. Dalinis, K. Daugvydas ir žmona, Detroito Skauciu "Gabijos" tuntas, E. Gerulaitienė, A. Grinius ir žmona, P. Griškėlis, L. Grunavas, E. Jankus, dr. S. Juzėnas, K. B. K. S. d-jos Detr. sk., Jer. Karalius, P. Kausteklis, Kest. Kodatis ir žmona, A. Kripkauskas ir žmona, J. Kučinskas ir žmona, Č. Kupetis, inž. Vyt. Kutkus ir žmona, L. K. K. S. s-gos Detr. sk., J. Leščinskas ir žmona, Liet. gyd. s-gos Detroito sk., Lietuvių žurn. s-gos Detr. sk., J. Mačiulaitis, J. Marčunas, A. Mikalkėnas, J. Mikulionis, E. O. Milkauskas, K. S. Miltakis, J. Mockaitis, a. a. M. Mozuras, J. Murinas, K. Mykolaitis ir žmona, Alf. Nakas ir žmona, J. Paškus, Vl. Pauža, Liong. Pečiūra ir žmona, A. Petrauskas, a. a. K. Plechavičienės atmint. įnašas, J. Racevičius ir žmona, K. Ražauskas ir žmona, Jurg. Rekašius ir žmona, V. Ruseckas ir žmona, Vl. Selenis ir žmona, K. Sra-

gauskas, inž. Č. Staniulis ir žmona, J. Staugas, Č. Šadeika ir žmona, Juozas Televičius ir žmona, M. Tylas ir žmona, Br. Valiukėnas, V. Valys ir žmona, P. Vedeika, dr. P. Vilinskas, M. Vitkus ir žmona, F. Žukaitis, Placidus ir Vanda Balynai, Simon Blaskevičius, kun. Kaz. Simaitis, Vladas Staškus, kun. Vl. Stanevičius, Marius Sayus-Sajauskas.

Viso surinkta LF Detroito ir jo apylinkėse virš 20,000 dol. Aukojų daugiau 100 lietuvių. Yra mažiausia 2000 lietuvių, kurie ilgai numato irgi įnešti savo įnašą Lietuvių Fondui. Lietuvių Fondo C. V. paskyrė Detroitui ir jo apylinkėse surinkti 100,000 dol. kvotą. Tai jau labai daug! Bet detroitiečiai apie tiek galėtų surinkti, jeigu visi bent po kelis dolerius aukotų. Juk Detroito ir jo apylinkėse gyvena apie 20,000 lietuvių. Pastebėję šiame aukų sąrašė kokią klaidą, malonėkite paskambinti L. F. K-to vykd. vicepirm. inž. Vyt. Kutkui tel. TA 6-6332, jo adresas: 1636 Scotten Ave., Detroit, Mich. 48209. Mielai aplankysiu kiekvieną apsisprendusį tapti LF nariu lietuvi. Mano tel. TO 7-0153.

V. Mingėla
(Sk.)

PAKEIČIAMAS LAIKAS

Amerikos Lietuvių Balso radijo programa balandžio mėn. 2 d. pradės 8:30 val. ir sutrumpinama iš valandos į pusvalandį. Kovo mėn. 26 d. programos pradžia 8 val. ir tęsis ištisą valandą paskutinį kartą. Gaila.

ATSTOVAI Į PABALT. KOMITETĄ

ALB Detroito apylinkės valdyba į Pabaltiečių Komitetą atstovais pakvietė A. Astasaitį, D. Majauskaitę, R. Sukauską ir A. Tamulionytę.

BALFO KONCERTO BELAUKIANT

Balfo 76 sk. vakaras-koncertas įvyksta šių metų balandžio mėn. 1 d., šeštadienį, prieš Atvelykį. Programą atliks Brolių Dautarių Kvartetas iš Clevelando, Liet. tautinių šokių grupė "Šilainė" ir "Atžalyno" orkestras.

Koncerto pradžia 7:30.

MASKVOS AKIS VISKĄ PRIŽIURI...

Kovo 13 d. Vilniun atvyko Lenkijos prekybos delegacija. Pranešimuose apie tai bandomas sudaryti įspūdis, lyg čia vyktų prekybos derybos tarp Lietuvos ir Lenkijos, be tarpininkų. TIESA (kovo 15) net į antrašė iškėlė lenkų delegacijos pareiškimą "Mes pasiryžę stiprinti prekybinius ryšius su Lietuva". Bet iš pranešimo pagaliau aiškėja, kad Vilniuje vyksta ne derybos, o tik rodoma delegatams, kas iš Lietuvos teritorijoj gaminamų prekių siūloma užsieniams. Vadinamasis respublikinis prekybos ministras (A. Mikutis) svečius vaišino ir rodė turimas prekes. Bet jo ministerija yra tik sąjunginės (Maskvos) ministerijos padalinys, ir tik jo viršininkai Maskvoj gali sudarinėti su Lenkija prekybos sutartis. Net ir prekių pavyzdžius rodant, buvo atvykęs viršininkų atstovas, maskvinės prekybos ministerijos pramoninių prekių importo kontoros valdytojas L. Šapovalovas. Jo akivaizdoj Mikučiui atiteko garbė pasirašyti Maskvoj jau surašytą sutartį. (E)

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
.....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENES TARYBOS RINKIMAI

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimai įvyks 1967 m. gegužės mėn. 6-7 dienomis. Jiems praversti vyriausia rinkimų komisija sudaryta Bostone. Ją sudaro: Antanas Skudžinskas — pirm., Kazys Šimėnas — sekretorius ir nariai — Vytautas Izbičkas, Jackus Sonda, Jonas Valiukonis. Vyr. komisijos adresas: Kazys Šimėnas, 45 Alban St., Dorchester, Mass. 02124. Tel. 825-3352.

Išsios rinkiminės apygardos rinkimų komisiją sudaro: Algis P. Raulinaitis (pirm.), Adelė Balsienė, Balys Grauzinis, Feliksas Kudirka ir Kazys Prišmantas. Komisijos adresas: Algis P. Raulinaitis, 1501 Riverside Drive, Burbank, California.

II-sios rinkiminės apygardos rinkimų komisiją sudaro: Birutė Vindašienė (pirm.), Ignas Kazlauskas, Gvidas Valentinas, Viktoras Motušis ir Vacys Kuprys. Komisijos adresas: Birutė Vindašienė, 6443 So. Washtenaw Ave., Chicago, Illinois, 60629.

III-sios rinkiminės apygardos rinkimų komisiją sudaro: Vladas Brazilius (pirm.), Regina Nasvytienė, Ona Zilinskienė, Vladas Blinstrubas ir Antanas Garka. Komisijos adresas: Vladas Brazilius, 17421 Schenely Ave., Cleveland, Ohio 44119.

IV-sios rinkiminės apygardos rinkimų komisiją sudaro: Valerijonas Balčiūnas, Zigmąs Strazdas, Algimantas Dragičevičius ir ponias Dapkus. Komisijos adresas: Valerijonas Balčiūnas, 87 Englewood St., West Hartford, Conn.

V-sios rinkiminės apygardos rinkimų komisiją sudaro: Juozas Maurukas (pirm.), dr. E. Radzivanienė ir Vaclovas Alksnis. Komisijos adresas: Juozas Maurukas, 84-23 116 St., Richmond Hill 18, N. Y.

Apylinkėse rinkimų komisijas sudaro apylinkių valdybos. Vietovėse, kuriose neveikia organizuotos Lietuvių Bendruomenės apylinkės, Tarybos rinkimams praversti komisiją gali sudaryti atskiri asmenys, arba bet kuri vietoje veikianti lietuvių organizacija susitarusi su JAV LB Centro valdyba.

Būti renkami į LB Tarybą turi teisę kiekvienas lietuvis, įtrauktas į apylinkės rinkimų sąrašą.

Kandidatų sąrašą rinkiminės apygardos rinkimų komisijai gali siūlyti ne mažiau kaip 10 rinkimų grupė. Atskiru sąrašu gali būti pasiūlyta ne daugiau kaip 7 kandidatai.

Kandidatų sąrašai rinkiminės apygardos rinkiminių komisijoms įteikiami

ne vėliau kaip iki 1967 m. balandžio mėn. 7 d. (pašto antspauda). Pastaba: kandidatų siūlymo laikas pratęstas iki balandžio 7 d.

Prašome laiku sudaryti rinkimų komisijas, laiku pasiūlyti kandidatus ir ruoštis sėkmingam rinkimų pravedimui.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba

• **BALFo vicepirmininkė dr. Armanienė** tarnybos reikalais lankėsi Vokietijoje. Š. m. kovo 6 d. krašto valdybos pirmininkas J. K. Valiūnas, išdininkas Fr. Skėrys, sekretorius J. Barasas ir gimnazijos direktorius dr. P. Bačinskas susitiko su dr. Armaniene Frankfurte. Plačiai aptarta Vokietijos lietuvių bendruomenės reikalai bei gimnazijos padėtis. Direktorių ir Krašto Valdybą padėjo BALFui už ligšiolinę paramą ir prašė ją padidinti, nes tik galint pasiūlyti pilnaverčius atlyginimus, būtų vilčių surasti bent pagrindiniams dalykams tinkamai kvalifikuotus mokytojus. Šia proga buvo iškelta mintis, kad ir kitų kraštų, ypač Amerikos lietuvių galėtų siūsti savo vaikus į Vasario 16 Gimnaziją.

• **Vokiečių paminklų apsaugos komisija** buvo atvykusi Vasario 16 gimnazijon ir apžiūrėjo pilį, kurioje yra bendrabutis. Pilis yra pripažinta kultūros paminklu, kuriam iš lauko atremontuoti komisija pažadėjo lėšų.

• **Vasario 16 gimnazijos** 4 abiturientai balandžio 10 pradės laikyti abitūros egzaminus.

CHICAGO

MES ŽENGIAM SU DAINA

New Yorko vyrų oktetas, įsikūręs 1953 m. Romo Kezio iniciatyva, pasivadino New Yorko Skautų Vyčių oktetu. Jam pradžioje vadovavo muz. Mykolas Liuberskis. 1960 m. oktetas pasivadino New Yorko Vyrų oktetu, vadovu pakvietus energingą pianistą ir buv. Kauno Valstybinio Radijofono koncertmeisterį muz. A. Mrozinską.

Putnamo Seselių Rėmėjai ėmėsi iniciatyvos pakviesti oktetą į Chicago. Pelnas skiriamas lietuvių vienuolių gausiems darbams paremti. Oktetas yra daug prisidėjęs prie lietuviškos veiklos, koncertuodamas nemokamai įvairiom religinėm ir tautinėm organizacijoms. Net ir oktetu sutartis, kurią kiekvienas jo narys yra pasirašęs, sako: "PUOSELĖTI LIETUVISKĄ DAINĄ, SKLEISTI JĄ VISUOMENĖS TARPE IR GARSINTI LIETUVOS VARDĄ", tai oktetu pagrindinis tikslas. Oktetu dvasią iškalbiai nusako jų pirmosios

Kovo 12 d. Adeline Kutchins namuose Palos Parko apylinkėje įvyko būsimo šių metų Chicago Lietuvių Moterų Klubo "Gintaro" baltaus debutančių ir jų marmyčių susipažinimo arbatėlė. Susitikimo šeiminkėmis buvo Helen Allen, Adeline Kutchins ir Sophie Vizgard. Šiais metais "Gintaro" baltųjų debutuos dešimt jaunų lietuvių. Baltius įvyks birželio 19 d. South Shore Country klubo patalpose. Baltaus rengimo komiteto pirmininkė yra Sylvia Petroshus, jos pavaduotoja yra Adeline Kutchins. "Gintaro" baltaus pelnas skiriamas suteikti stipendiją gerai besimokančiai lietuvių kilmės mergaitei. Praėjusiais metais 500 dolerių stipendija buvo pakartotinai suteikta panelei Lucijai Satkoff-Satkaukaitei. Nuotraukoje debutantės susipažinimo arbatėlėje. Sėdi iš kairės: M. Prunskytė, J. Šulmistrė, E. Sobutaitė, P. Petrošaitė, B. Šarkaitė, L. Kučinskaitė, V. Kašubaitė, E. Razminaitė, E. Gribskaitė, Nuotraukoje trūksta debutantės V. Hoferytės.

ilgo grojimo plokštelės pavadinimas — "Mes žengiam su Daina".

Jų pirmasis koncertas Chicagoje įvyks balandžio 8 d. Jaunimo Centre. (mr)

• **MEČYS ŠIMKUS, teisininkas, kviečia visus Dirvos skaitytojus, gyvenančius Chicagoje ar apylinkėse** tuoj pat atvykti į jo kontorą sutvarkyti savo 1966 metų pajamų mokesčius. Jis tai atliks Jums tikrai tvarkingai, tiksliai ir greitai, nes, toje srityje turi ilgą ir didelį patyrimą. Jei nesi dar jo klientas, būk — būsi patenkintas.

4259 So. Maplewood Ave. Chicago, Illinois. Telef. CL 4-7450. Val. 9-3 ir 5-8.

BRAIŽYTOJŲ KURSAI

Susidarius pakankamam skaičiui asmenų, Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicago skyrius yra numatęs praversti elektros, mechanikų, statybos braižytojų rengimo kursus. Asmenys suinteresuoti minėtais kursais, dėl informacijų prašomi skambinti telef. LU 2-5939 arba telef. 325-1691.

ROCHESTER

• **Pulk. R. Liormanas** ir žmona, 7 savaites atostogavę Miami, Floridoje, gerai pailsėję grįžo į Rochesterį.

BOSTON

P A D Ė K A

Bostono skautai dėkoja visiems skautų tėveliams ir rėmėjams už pagalbą rengti šaunią Kaziuko mugę. Be visų nuoširdaus bendradarbiavimo būtų neįmanoma tokio masto rengimo suorganizavimas. Ypatina padėka tenka dabartiniam tėvų komitetui: Bacevičienei, Žiaugrienei, Gineičiui, Vencui ir Kunaičiui, kurie daug triūso pridėjo organizuojant maistą.

Visoms ir visiems bet kuo prisidėjusiems, nuoširdus skaitis ačiū. Didis dėkui aukojusiems pinigais: A. Skudžinskiui, A. Valiui, T. Bogušai, E. Juciutei, I. Sirutavičiui, T. Vilkui, O. Gegužienei, O. Andriulienei, Baltijos ir Žalgirio tuntų skautai ir vadovai

NEW YORK

• **Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos** New Yorko sausio 15 d. išrinktoji nauja valdyba pasiskirstė

pareigomis: pirmininkas — kun. Petras Dagys, 84-03 89 Street, Woodhaven, N. Y. 11421, vicepirm. — V. Leskaitienė, Martynas Gelžinis, išdininkas — dr. Marija Kregždienė, izdo globėjai — Albertas Kynastas ir inž. Aleksandras Šilgalys, sekretorius — Alfonsas Konec.

Valdyba aptarė veiklos planą. Nusistatyta Mažąja Lietuva vadinti ne tik Klaipėdos kraštą, bet visą buvusį Prūsų (vok. Rytprūsų) kraštą. Šiam kraštui skirta laikraštį "Lietuvos Pajūris", leidžiama Kanadoje, paremti, paskirta 20 dolerių. (A. Kc.)

• **Rasa Miklienė**, iš Great Neck, N. Y. susilaužė koją. Šiomis dienomis grįžo iš ligoninės ir dar daug savaičių turės gulėti namie.

Henrikas ir Rasa Miklai yra aktyvūs New Yorko LB, skautų ir liūanistinės mokyklos tėvų komitetų darbuotojai.

TORONTO

METINIS SUSIRINKIMAS

Lietuvių Namų nariai buvo susirinkę kovo 19 d. savose patalpose aptarti su jų veikla susijusius įvairius reikalus. Pirmininkas dr. J. Kaškelis trumpu išangis žodžiu pradėjęs susirinkimą pakvietė į prezidiumą pirmininku P. Kvedarą ir sekretorium V. Petraitį. Perskačius praėjusio metinio narių susirinkimo protokolą, jo valdybos ir revizijos komisijos pranešimai. Bendrą Lietuvių Namų veiklą savo pranešime nušvietė pirm. dr. J. Kaškelis. Izd. A. Statulevičius patiekdamas balanso aktyvų, pasyvų ir 1966 pelno-nuos-tolio sąskaitą, smulkiau jų išrašus detalizuodamas davė platesnių paaiškinimų. Revizijos komisijos vardu pranešimą padarė dr. M. Anyšas pažymėdamas, kad kasos knygos vedamos tvarkingai ir visi išrašai turi pateisinamus dokumentus. Tačiau jo kai kurios sugestijos sukėlė gana gyvas diskusijas. Po diskusijų praėjusiųjų metų apyskaitos patvirtintos ir tuo pačiu buvo priimta 1967 m. pajamų ir išlaidų sąmata.

AUKOS DIRVAI

V. Mazoliauskas, Cleveland	\$2.00
V. Tauras, Chicago	5.00
A. Stapulionis, Dorchester	1.00
A. Barčas, Bellwood	4.00
J. Svarplaitis, Wingdale	2.00
A. Ramanauskas, New Haven	3.00
J. Žmuidzinas, Los Angeles	5.00
J. Vilutis, Chicago	4.00
P. Matiukas, Rochester	5.00
F. Gaudušas, Chicago	3.00
V. Venckus, Venezuela	9.00
J. Kalnietis, Baltimore	4.00
J. Petkūnas, Chicago	4.00
J. Rinkus, Cleveland	4.00
J. Česekas, Toronto	2.00
V. Matulevičius, Weston, Canada	9.00
J. Ramunis, Victoria	4.00
B. Makaitis, Norwood	9.00
G. A. Mironas, Delran	4.00
E. Jablonskis, Cleve.	4.00
Br. Utenis, Dorchester	4.00
V. Dedulionis, Cleve.	1.00

ATITAIŠYMAS

Dirvos 19 nr. paskelbtame aukotojų sąraše D. Penikas teisingai pastebėjo korektūros klaidą: jo paaukota ne 1, o 4 dol. ir jo gyvenamoji vieta yra ne iš viršutinės eilutės per klaidą pakartota vietovė, o New Yorkas.

Šiuo skaitomė įsibrovusią klaidą atitaise.

Dirvos Administracija

Geriausieji RAŠYSI visa da turime ir liet. raidynų ir SKAIČIUOSI mašinėlė. Geriausia muzika yra STEREO — ir mažais tranzist. pagausite visą pasaulį. Geriausia TV yra SPALVOTA. Burroughs, Grundig, Olympia, Royal, Telefunken, Zenith ir kt. firmos. NEPERMOKĖKITE kitur pirma nepalyginam/kainas. Pranešę kuo domitės dykai gausite spalvotus katalogėlius. Rašykite: J. L. Giedraitis, 10 BARRY Drive, E. Northport, N. Y., 11731.

kusios gulgės. Paskutinės išskrido gruodžio 13, o pirmosios grįžo jau vasario 7. (E)

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribsauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

New Yorko vyrų oktetas atvyksta į Chicago koncertui.